

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Historie fotbalového klubu SK Polaban Nymburk

The history of the football club SK Polaban Nymburk

vedoucí práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

autor: Bc. Aleš Fiala

rok: 2014

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Historie fotbalového klubu SK Polaban Nymburk zpracoval samostatně a uvedl všechny použité zdroje.

V Nymburce 19.6.2014

Bc. Aleš Fiala

Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady, které přispěly k dokončení této diplomové práce. Stejně tak bych chtěl poděkovat své rodině a přítelkyni za podporu a důvěru ve mě vloženou.

Název:

Historie fotbalového klubu SK Polaban Nymburk

Abstrakt:

Tato diplomová práce se zabývá historií fotbalového klubu SK Polaban Nymburk do roku 1948, ale též popisuje vývoj fotbalu obecně a jeho cestu z britských ostrovů až do Nymburka.

Klíčová slova:

sport, fotbalové kluby, Nymburk, SK Polaban Nymburk

Title:

The history of the football club SK Polaban Nymburk

Abstract:

This thesis focuses on the history of the football club SK Polaban Nymburk 1948, but also describes the development of football in general and his journey from the British Isles to Nymburk.

Key words:

sport, football clubs, Nymburk, SK Polaban Nymburk

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle a úkoly.....	11
2.1	Cíle	11
2.2	Úkoly	11
3	Metody práce	12
4	Kritika pramenů.....	13
5	Vznik moderního sportu.....	14
5.1	Sport profesionální (sport patronátní).....	14
5.2	Sport amatérský (sport gentlemanský)	15
6	Stručná historie počátků fotbalu na Britských ostrovech	17
7	Historie počátků fotbalu v českých zemích	21
7.1	Nejstarší a nejvýznamnější kluby u nás.....	23
7.1.1	Fotbal v Praze	23
7.1.2	Fotbal mimo Prahu	27
8	Historie SK Polaban Nymburk.....	29
8.1	Počátky nymburského fotbalu do roku 1909	29
8.2	Oficiální ustanovení klubu Polaban Nymburk	33
8.3	1911–1920	38
8.3.1	Polaban Nymburk za první světové války	42
8.3.2	Nové kluby v Nymburce	43
8.4	1921–1930	45
8.5	1931–1940	51
8.6	1941–1948	63

8.7	Nejvýznamnější hráči Polabanu Nymburk	71
8.7.1	Vladislav Kračmar	71
8.7.2	Josef Pajkrt	73
9	Diskuse	75
10	Závěry	78
11	Použitá literatura.....	81
11.1	Odborná literatura	81
11.2	Odborné články v časopisech a internetové zdroje.....	82
12	Přílohy	84

1 Úvod

Asi sotva bychom v dnešní době hledali sportovní odvětví, kterému se věnuje, ať už z nejrůznějších úhlů pohledu, větší počet lidí, nežli je hra zvaná fotbal. V minulosti jsem zaslechl poměrně zajímavou myšlenku, která se opírala o tvrzení, že pokud bychom položili vývoj společnosti za druhé tisíciletí na časovou osu jednoho dne, zabíralo by poslední století jen několik málo vteřin. Tento výrok není ani snad třeba zkoumat z hlediska pravdivosti, případně její míry, ale může nám nabídnout vodítko k úvahám, v jaké zrychlené a uspěchané době žijeme. Zmiňuji se zde o tom především proto, že vývoj nejoblíbenější kolektivní hry světa dle mého názoru přesně koresponduje s výše uvedeným tvrzením. Rád bych se tedy touto cestou vydal alespoň na malou chvíli proti toku času a z uspěchané doby se přesunul pomalu na přelom devatenáctého a dvacátého století, kdy čas opravdu ještě plynul o něco pomaleji a kdy se postupně na našem území začaly objevovat první zmínky o fotbale.

Důvodů, proč si vybrat právě toto téma, bych zde mohl zmínit hned několik. Jedním z těch nejdůležitějších je jistě fakt, že sám v tomto klubu od svého útlého mládí působím. Když o tom v současnosti přemítám, byl to právě možná právě tento moment, tedy moment, kdy jsem se poprvé ocitl na fotbalovém hřišti, který následně za poměrně dlouhou dobu vyústil až ke studiu tělesné výchovy a sportu na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Ve výčtu odůvodnění samozřejmě nemůže chybět ani samotný fakt, že si SK Polaban Nymburk v letošním roce připomíná 105 let existence klubu a jeho vývoj nebyl doposud podrobně v odborné práci zmapován. Z mého pohledu je tedy snad i mojí povinností se o toto pokusit a nabídnout vhled do počátků jednoho z nejstarších českých fotbalových klubů.

Jádrem této práce by se tedy měl stát historický výčet událostí, které postupně přenesly „football“ přes Lamanšský průliv až do středočeského Nymburka, a hlavně vývoj samotného sportovního klubu SK Polaban Nymburk. Samostatnou kapitolu si jistě zaslouží i nejvýznamnější hráči, kteří v tomto klubu působili. Kromě Polabanu Nymburk v této práci zmíním i další kluby, které v tomto městě působily.

2 Cíle a úkoly

2.1 Cíle

Hlavním cílem této diplomové práce je zmapovat historii sportovního klubu SK Polaban Nymburk, především jeho fotbalového odboru. Historii budeme sledovat od počátku vzniku klubu do roku 1948. Cílem práce je též porovnat dostupné prameny, ať už odbornou literaturu či archivní materiály a vytvořit souhrnný text, který tyto zdroje využívá.

2.2 Úkoly

- Shromáždit dostupné materiály k problematice této diplomové práce.
- Navštívit archivy, kde by tyto informace měly být dostupné.
- Zaměřit se též na dobový tisk.
- Obstarat informace od klubu.
- Prostudovat materiály.
- Vytvořit strukturu práce.
- Podrobit kritice dostupné prameny.
- Vypracovat závěrečnou verzi a průběžně ji konzultovat s vedoucím práce.

3 Metody práce

V této diplomové práci jsme použili tyto metody:

1. obsahová analýza

- Tedy rozbor a komparování získaných informací. Měli jsme k dispozici různé zdroje (archivní materiály, periodika, odborné publikace), které jsme se snažili analyzovat a komparovat.

2. diachronní přístup (metoda)

- Sledování proměn, ke kterým došlo během určitého časového období. Postupovali jsme souběžně s časovou osou při sledování malé jednotky, konkrétně jednoho klubu.

3. metoda přímá

- Problematiku popisujeme prostřednictvím jednoho či více pramenů.

4. metoda progresivní

- Sledovali jsme vývoj klubu od doby starší k době novější.¹

¹ HROCH, M. Úvod do studia dějepisu IV. Metody historikovy práce, Praha, SPN 1983.

4 Kritika pramenů

Za primární pramen, tedy zdroj informací považujeme archivní materiály zapůjčené přímo z klubu SK Polaban Nymburk, tedy kroniky, fotografie, aj. Dalším pramenem, který jsme v této práci použili, jsou archiválie uložené ve Státním okresním archivu Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem (dále i SOkA Nymburk). Jako jeden ze zdrojů informací posloužily též bulletiny vydané k výročí založení fotbalového klubu a periodika, která v tu dobu vycházela.

Nejvíce informací se nám tedy podařilo získat od klubu samotného, proto v této práci vycházíme především z něj. Pokud srovnáme tento pramen s odbornou literaturou, například s publikací PhDr. Bohuslava Sedlatého: *Sport v Nymburce* zjišťujeme, že doktor Sedlatý vychází při sestavování své knihy právě z archivních materiálů Polabanu, tudíž nám v práci přišlo zbytečné uvádět tento vlastně sekundární zdroj nebo zdroj druhého řádu ve větší míře. Při studiu v SOkA Nymburk jsme narazili na původní rukopis PhDr. Sedlatého, který naši hypotézu podporuje.

Dalším zdrojem se stala periodika, zde konkrétně *Občanské listy*, v nichž obsažené informace většinou korespondovaly s těmi, které jsme našli v jiných materiálech.

V prvních kapitolách se zmiňujeme o fotbalu obecně a o prvních klubech na našem území. Zde vycházíme především z odborné literatury, která je na dobré úrovni, ale například publikace zabývající se 120 letou historií loučeňské kopané, tedy *Zámecké kopací mužstvo loučeňské: 120 let fotbalu na Loučeni* obsahuje mnohdy text společný s knihou od Pondělíčka a Pejchara: *Století fotbalu*, který ale není citován, a tato publikace se ani nenachází ve zdrojích, ze kterých autoři vycházeli.

5 Vznik moderního sportu

Pokud chceme v dnešní době hovořit o vzniku moderního sportu, musíme se nutně ohlédnout do viktoriánské Anglie, kde se tento nový fenomén začal utvářet, rozvíjet a později i šířit.

Ze své podstaty je sport prvotně zábava nebo rozptýlení (odsud i název přejatý z latinského slovesa *disportare*) a opositum práce, proto nutně potřebuje určité penzum volného času. Pokud však hovoříme o devatenáctém století, zjišťujeme, že volného času měla většina obyvatel v lepším případě jen omezené množství, častěji spíše vůbec žádný. S postupným rozvojem společnosti (především vznikající střední vrstvou), industrializací a uvolňováním poměrů bylo možno přemýšlet i o výplni volného času. Zde se odlišují jednotlivé vrstvy obyvatel, jak uvádí Slepíčka a Slepíčková:

„Lidé se vždy rádi bavili a zpříjemňovali si volné chvíle nejrůznějšími hrami a hrátkami a tak se vývoj ubíral směrem k dnešní podobě sportu. Venkovská šlechta jezdila na koních, pořádala hony na lišky, což ji společensky nadřazovalo venkovanům, kteří se bavili po svém a pěstovali kromě různých lidových zábav i tzv. „krvavé“ sporty jako byly kohoutí zápasy a či zápasy psů.“²

5.1 Sport profesionální (sport patronátní)

Sport profesionální neboli patronátní vznikal z potřeby pobavení nejvyšších vrstev tehdejší aristokratické společnosti, která si vydržovala zápasníky, boxery, veslaře, aj. sportovce především se záměrem

² SLEPIČKOVÁ, I., & SLEPIČKA, P. *Kde hledat počátky moderního sportu*. Geografické rozhledy. 2012, str. 11.

k poměrování a sázení se. Tento fenomén bychom mohli označit jako relikv z minulosti, kdy se pořádaly nejrůznější rytířské turnaje.

Sledování sportovních klání začalo nabírat na oblibě a postupně se rozšiřoval okruh jeho zájemců. Rozvoj podpořilo zavádění přesných pravidel a organizační struktura sportů. Díky tomu více diváků rozumělo dění a to se tak mohlo odehrávat i na různých místech.

Pravděpodobně nejpopulárnější divácký sport byl v období, o kterém hovoříme, tedy devatenácté století, fotbal (ať už mluvíme o asociálním fotbale, viz.kapitola Stručná historie počátků fotbalu na Britských ostrovech či předchůdci hry dnes známé jako rugby), jemuž v oblibě konkurovaly koňské dostihy, které se z gentlemanského sportu staly spíše sportem profesionálním s velkou sázkařskou základnou.³

5.2 Sport amatérský (sport gentlemanský)

U některých sportů byla nutná příslušnost k vyšším vrstvám. Zde hovoříme například o jezdeckví nebo kriketu.

„Objevuje se i pojem „amatér“. Amatér byl ten, kdo se sportem neživil, věnoval se sportu pro vlastní potěšení a v rámci určitého společenského prostředí. Patřil spíše do vyšší společenské vrstvy, kde pak byl prezentován ve spojení s „vyššími“ hodnotami a morálkou typickými pro gentlemany. Z počátku se tito sportovci ani neúčastnili veřejných soutěží, kde dominovali profesionálové.“⁴

S postupem času se ale okruhy sportujících rozšiřovaly i s tím, jak nabývaly na intenzitě informace o prospěšnosti tělesného pohybu. Sportování se tedy stávalo populárnější i v nižších vrstvách obyvatelstva.

³SLEPIČKOVÁ, I., & SLEPIČKA, P. *Kde hledat počátky moderního sportu*. Geografické rozhledy. 2012,4, str. 11.

⁴ tamtéž

Průnik amatérského a profesionálního sportu nabyl na úplnosti až na konci dvacátého století, konkrétně v roce 1988, kdy mohli profesionálové startovat na olympijských hrách v Soulu a na zimních olympijských hrách v Calgary.⁵

Sport na univerzitách

S vývojem britského impéria souvisel i požadavek po obsazování postů ve státní správě v nových koloniích (Indie, Austrálie, Kanada, aj.). Tato potřeba vzdělaných úředníků se odrážela ve vytváření nových škol všech typů, ve kterých se pěstování tělesných cvičení stalo nutností, především k vývoji charakterových vlastností, morálky, loajality, ale i zvládnutí vítězství a porážek.

Nejčastěji vyučovanými sporty byly kriket, veslování (odsud tradiční závody osmiveslic mezi univerzitami Cambridge a Oxford) a všechny druhy fotbalu⁶.

„Postupně se přesouval i na university a stal se tak koncem 19. století jedním z nejpopulárnějších sportů v Anglii jak v podobě aktivního provozování, tak diváckého zájmu.“⁷

Tím, jak vzrůstal zájem o sport mezi mládeží, který byl navíc podpořen i ze strany veřejnosti, vyvstávala potřeba odborného vedení mladých sportovců. Zde tedy dochází k prvnímu prolínání profesionálního sportu⁸ a sportu amatérského, což dále vedlo k popularizaci tohoto odvětví napříč celou společností.

⁵ *Amaterismus a profesionalismus*. [online]. s. 4 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.olympic.cz/www/docs/osmus/amaterismus__a__profesionalismus.pdf.

⁶ Včetně rugby, jehož vznik se připisuje veřejné škole v Rugby.

⁷ SLEPIČKOVÁ, I., & SLEPIČKA, P. *Kde hledat počátky moderního sportu*. *Geografické rozhledy*. 2012,4, str. 12.

⁸ Učitelé na školách byli profesionálové.

6 Stručná historie počátků fotbalu na Britských ostrovech

„Nejstarší dochovaný záznam o kopané pochází z Číny, ze spisů dynastie Han starých dva tisíce let.“⁹

My se dnes můžeme pouze domnívat a posuzovat kolik asi společného měla hra zde zmiňovaná oproti pojetí fotbalu, který známe dnes. Pravděpodobně ve všech dobách bychom našli nějakou hru či souboj, který by se dal k dnešnímu fotbalu přirovnat.

Dle *Velké encyklopedie kopané* například Japonsko podpořilo svou kandidaturu na mistrovství světa v roce 2002 poukázáním na čtrnáct století starou hru zvanou kenatt, kterou Japonci též považují za jednoho z předchůdců nám známé hry. Řekové hrávali spiskiros a harpaston, Římané haspascum. První podoba míče se objevuje už v Egyptě před čtyřmi tisíci lety.¹⁰ V této práci budeme vycházet z pojetí fotbalu na Britských ostrovech a jeho následnému vývoji.

Prvním opravdu fotbalovým klubem na světě, založeným v roce 1857, byl Sheffield Club. Už za šest let, konkrétně 26. října 1863, se v londýnské Freemason's Tavern sešli zástupci škol a klubů a společně vytvořili první svaz fotbalu pod názvem Football Association. Tak byl položen základní kámen tzv. asociálního fotbalu. Příznivci hry rukama se v té době oddělili, a dali tak vzniknout hře rugby.

V roce 1882 byl založen výbor pro vydávání a změnu fotbalových pravidel, International Board (dále i IB), dodnes existující pod názvem FIFA, tj. Fédération Internationale de Football Association, který má jako jediný právo vytvářet a měnit pravidla pro celý fotbalový svět.

⁹ *Kopaná.*, Praha : Svojtka a Vašut, 1997. str.8.

¹⁰ tamtéž

Nicméně některá pravidla se začala zavádět už před vznikem International Board, od roku 1873 platí zahrávání rohů a používání chráničů, o dva roky později se ustálil rozměr branek na současně používaném (7,32m délky a 2,44m výšky), originálně v anglických mírách 8 yardů na 8 stop.¹¹V roce 1877 vešlo v platnost pravidlo, které povolovalo vhazování za autovou čarou do libovolného směru, předtím tomu mohlo být pouze ke středu hřiště. V témže roce se navíc zástupci IB dohodli na jednotné velikosti hracího míče. Roku 1890 se začínají do branek napínat první sítě a jen o jeden rok později známe i pokutový kop, kdy ještě brankář není povinen zůstat na čáře, toto pravidlo se mění až v roce 1905. Dva roky po nástupu nového století byla určena přesná výměra celého hřiště, která se zachovala do dnešní podoby. Až do roku 1912 mohl hrát brankář rukou na celé polovině svého mužstva a teprve roku 1925 se zavádí pravidlo „offside“. Vzhledem k tomu, že IB byl především pod vlivem konzervativců, k mnoha změnám v pravidlech nedocházelo, z pozdějších můžeme zmínit až rok 1968, kdy se už transformovaná organizace FIFA rozhodla povolit střídání brankáře a jednoho hráče v poli. Do této doby nebylo možno vystřídat ani zraněného hráče.

Samotnou kapitolou bylo přijímání či odmítání tzv. profesionalismu¹² (tedy vlastně placení hráčů kluby – vyplácení „ušlého zisku“ bylo kluby hojně využíváno). Už v roce 1882 bylo připojeno pravidlo, které stanovovalo sankce pro hráče i klub pokud by se zjistilo, že hráč obdržel jakoukoliv úplatu, tento i jeho klub by byli vyloučeni ze všech pohárových, asociačních i mezinárodních zápasů a klub i z asociace. V roce 1885 byl však profesionalismus ve fotbale legalizován především

¹¹*Association football*. In: [online]. [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Association_football.

¹² O této problematice se zmiňujeme již v kapitole: Sport profesionální (sport patronátní).

proto, že se ukázalo, že většina klubů, zejména severoanglické a středoanglické, své hráče finančně odměňuje.

„Diskuse o amatérismu a profesionalismu pokračovala celá léta a ovlivnila i další země. V Argentině si koncem 20. let na krátký čas konkurovaly současně existující amatérské a profesionální ligy. Právě rozvoj profesionalismu však vedl k založení soutěže mistrovství světa, zatímco amatérské olympijské hry ztratily svou důvěryhodnost jako měřítko skutečné síly jednotlivých národů.“¹³

V dnešní době též subjektivně považujeme vítěze mistrovství světa ve fotbale za cennější trofej než vítězství na olympijských hrách.

Toto je dáno též tím, že na olympijských hrách ve fotbale od roku 1992 startují hráči do 23 let s výjimkou třech hráčů starších.¹⁴

Jelikož Britové expandovali do celého světa a rozšiřovali tak svůj vliv, nemůžeme v tomto ohledu vynechat ani jejich šíření fotbalového umění. Díky tomu se začala rozšiřovat tato populární hra i do ostatních států mimo Britské ostrovy. Koncem devatenáctého století se fotbal dostává do Rakouska, kde vznikají nejstarší kluby First Vienna FC (1894) a Vienna Cricket and Football Club (1894), právě v tomto klubu hrával Hugo Meisl, který později jako tajemník Rakouské fotbalové asociace šířil fotbal po celém evropském kontinentu. Stál například u založení Středoevropského poháru, což byl předchůdce dnešních populárních evropských soutěží (Ligy Mistrů a Evropské Ligy). I v ostatních zemích Evropy stáli u zrodu klubů především Angličané, což je patrné i názvů, kterým kluby pojmenovávali. V Itálii například nejstarší Genoa Football and Cricket Club (1893). Do Německa se dostal fotbal už v roce 1865, do Ruska 1887. Zjevně nejúspěšnější zemí mimo Britské ostrovy bylo

¹³ *Kopaná.*, Praha : Svojtka a Vašut, 1997. str.12.

¹⁴*Football at the Summer.* Wikipedia: the free encyclopedia. [online]. 2001- [cit. 2014-05-07]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Football_at_the_Summer_Olympics

Dánsko, které angažovalo anglické profesionály, a již v roce 1908 se probojovalo až do finále olympijských her, kde prohrálo s Velkou Británií 0:2. Ani Čechy nebyly v Evropě výjimkou a už v roce 1892 se zde odehrál vůbec první veřejný zápas.¹⁵

Samozřejmě, že fotbal se šířil i mimo náš kontinent. V sedmdesátých letech devatenáctého století se hrál fotbal i na pobřeží Brazílie. Afrika objevila fotbal díky kolonizátorům z Anglie, Francie a Portugalska.

¹⁵ Tomuto se budeme věnovat v samostatné kapitole.

7 Historie počátků fotbalu v českých zemích

Cílem této kapitoly je podat stručný přehled počátků fotbalu v Čechách, zaměříme se na nejdůležitější a snad i nejzajímavější mezníky, které stály u zrodu fotbalu u nás.

Už v roce 1885 oznamuje Klub velocipedistů Praha, že „přesídlil opět do zahrady hraběte Buquoye, kde podobně jako v místnostech zimních pěstuje se vedle jízdy na kole i football“¹⁶. Další zmínky o fotbalu se dozvídáme prostřednictvím anglického asistenta profesora Heringa, který se studenty ve fyziologickém ústavu, později na Císařské louce¹⁷ hrával football.

Ve stejné době už hráli fotbal i pražští Němci, dobře situovaní, kteří měli více času, a jejichž hra byla na lepší úrovni nežli u českých studentů. Založením klubu Eis und Ruder Club Regatta, po změně stanov v roce 1885 ryze německým jen vybídli veslaře v Roudnici, aby si též založili, samozřejmě ryze český klub, byť pod anglickým názvem International Rowing Club. Roku 1887 se tedy začíná hrát fotbal i v Roudnici nad Labem, kde se za několik málo let, konkrétně 15. srpna 1892, odehraje první veřejný fotbalový zápas mezi domácími VK ČAC a místními hráči Sokola, kteří prohráli 1:0. Dnes už bohužel nevíme, dle jakých pravidel se tento zápas odehrál.

Co se zmíněných pravidel týče, dozvídáme se, že roku 1890, byla v časopise SOKOL otištěna vůbec první pravidla přeložená z anglického originálu. Pravděpodobně z doby ještě před oddělením asociačního

¹⁶ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986. str. 12.

¹⁷ Císařská louka je ostrov na Vltavě v Praze.

fotbalu¹⁸ a rugby. Nepíše se zde o brankách, ale o metách a navíc i bodování je značně odlišné od klasického fotbalového.¹⁹

Druhého překladu se o dva roky později ujímá učitel tělocviku na gymnáziu v Křemencově ulici a místonáčelník České obce sokolské Josef Sklenka. Tato pravidla jsou mezi fotbalisty daleko rozšířenější.

„Hřiště se vytkne buď brázdami, nebo kameny, holemi, deštníky a podobně. Šaty odložené nejlépe dát do středu hranice, kdež zůstanou hráčům na očích. Aby se účastníci rozeznati mohli, jest nutno je nějakým způsobem označiti, kupříkladu jedni svléknou kabáty, neb jedni nosí čepice, druzí klobouky a podobně.“²⁰

Třetí a patrně nejpřesnější pravidla připravil z Anglie vrátivší se Josef Rössler-Ořovský, který je nám znám především jako jeden z největších propagátorů sportu u nás, zakladatel mnoha sportů a jejich klubů, osobní přítel Pierra de Coubertina a spoluzakladatel České amatérské atletické unie (dále i ČAAU).²¹

¹⁸ Podrobněji v kapitole: Stručná historie počátků fotbalu na Britských ostrovech.

¹⁹ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986. str. 11-12.

²⁰ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986. str. 12-13.

²¹ *Encyklopedie tělesné kultury. 2. díl, P - Ž.*, Praha: Olympia, 1988. 382 s.

7.1 Nejstarší a nejvýznamnější kluby u nás

7.1.1 Fotbal v Praze

Za nejstarší a v historickém pohledu nejdůležitější pražské týmy lze považovat zejména Spartu a Slavii Praha.

Dle Pondělíka AC Sparta vzniká v roce 1893 jako nástupce Athletic Clubu Praha a AC Královských Vinohrad, kdežto Slavia už rok existuje, ovšem zatím jen jako uskupení přátel literatury a řečnictví, což se samozřejmě nelíbí tehdejšímu mocnářství, které v roce 1894 Slavii rozpouští, neboť se domnívají, že přemýšlivé spolky nemají v monarchii svoje místo a mohly by být hlavně nebezpečné. Slavia se však nevzdává a zakládá si vlastní sportovní klub. Sparťané začnou hrát fotbal dříve, už na počátku roku 1894, kdežto Slavisté až na jeho konci.

V tomto období vznikají i další týmy například Meteor v Libni (1896); DFC – Deutscher-Fussball Club (1896), tedy klub pražských Němců, kam přechází většina hráčů Regatty; ČFK Kickers (1896); Český Sculling Cercle (1897). Vznikají nová hřiště, především zásluhou prof. Sklenky. V prvním vzájemném veřejném střetnutí Sparty a Slavie zvítězila Sparta 1:0, což byl výsledek, který nikdo nečekal, především proto, že ve Slavii byli tou dobou nejlepší hráči Prahy. Nicméně, vzhledem k tehdejšímu pravidlu, že vítězství 1:0 neexistuje a zápas se považuje za nerozhodnutý, rozhodčí Josef Rössler-Ořovský zpětně gól Sparťanů neuznává a Sparta kvůli tomuto rozhodnutí ze soutěže odstupuje. První české mistrovství nakonec vyhrává mužstvo ČFK Kickers, které porazí Slavii 2:1.²²

K dalšímu derby poté dlouho nedojde, neboť fotbalisté Slavie jsou svými profesory „udáni“ na ředitelství pražských gymnázií z důvodu toho, že budí svou hrou veřejné pohoršení. Tento krok však paradoxně pouze

²² Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986.

povzbudí mladé nadšence, aby se začlenili do nějakého vyššího společenství. A tak tedy vstupují do ČAAU – České atletické amatérské unie, nicméně někteří hrají pod falešnými jmény, aby co nejvíce zakryli svou identitu.

Větší starosti jim ale dělá fakt, že se v Praze v tuto dobu nenachází žádný rovnocenný soupeř, což vede až k vůbec prvnímu startu našich fotbalistů mimo hranice Čech.

Ještě 8. ledna 1899 hraje Slavia první mezinárodní utkání s celkem Berlína na Letné, aby poté 12. března téhož roku mohla pod hlavičkou ČAAU vycestovat na utkání do Vídně. V mužstvu jsou kromě brankáře ze Sparty jen samí Slavisté, kteří si nakonec remizují 2:2. Koncem měsíce se podaří domluvit zápas proti věhlasnému anglickému mužstvu Oxford University, na které se přichází podívat čtyři tisíce platících diváků. Tento zápas Slavia prohrává 0:3, což je ale ve světle kvality protihráčů a dalších výsledků (s DFC 9:0, ve Vídni 13:0 a 15:0), které mužstvo Oxfordu uhrálo během svého výjezdu mimo ostrovy výborný výsledek a místní tisk nešetří chválou. Díky tomuto zápasu se do Prahy dostávají první metodické pokyny pro trénink fotbalistů, kde hráči objevují dosud neznámé taje hry, například, že je to hra kolektivní (rozumíme ve významu, že by si měli přihrávat), že k ní patří taktika a postupně si taktéž osvojují hru hlavou.²³

24. dubna 1901 hrají na Letné angličtí profesionálové ze Southamptonu, kteří vítězí 3:0, což je vzhledem k postavení obou celků dobrý výsledek. Po zápase vyzve anglický brankář Robinson správce hřiště:

„....aby přinesl na hrací plochu všechny míče. Víc než pět jich Slavia nevlastní, ale stačí k tomu, aby anglický brankář uspořádal pro užaslé fotbalisty i diváky jedinečné metodické cvičení. Vyzve slavisty, aby pálili

²³ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986.

na jeho branku současně všemi míči, vychází před brankovou čáru, zmenšuje úhel, ale co především, vrhá se po míčích odvážnými skoky, zmítá se v brance jako na trampolíně, s rozvahou a přitom v udivujícím tempu míče v pádu chytá a vyráží...“²⁴

Tak se tedy do českého fotbalového prostředí dostává termín „robinsonáda“ a od této doby ho čeští brankáři zařazují do svého repertoáru.

Na přelomu století fotbalisté cítí, že členství v ČAAU neplní svoji úlohu, tak jak by mělo, a tak se diskuse čím dál tím častěji stáčejí k založení vlastního spolku. 19. října 1901, se především zásluhou Slavie a ČAFC Královské Vinohrady podaří založit Český svaz fotbalový.

Od roku 1905 působí v týmu Slavie první zahraniční trenér²⁵ John William Madden, který svým svěřencům představuje fotbal v opravdu moderní podobě. Zavádí kázeň a řád:

“...střídá kolektivní a individuální trénink, prokládá jej atletickou přípravou, sprintem i nabýváním vytrvalosti, nacvičuje se svými svěřenci hru při zastřeném zorném úhlu, učí je přihrávat i střílet oběma nohama. Předepisuje fotbalistům i jeden odpočinkový den, zavádí dozor nad životosprávou i kuchyní, po zápasech s hráči hovoří, probírá s nimi klady i nedostatky...získá pověst vynikajícího maséra, dokáže rychle léčit výrony a kontuze střídavými proudy horské a chladné vody...i mastmi z bylin...”²⁶

²⁴ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986, str.26

²⁵ Pokud nepočítáme Hodgsona na Loučeni zmíněného v kapitole Fotbal mimo Prahu.

²⁶ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986, str. 29.

Přínos nového trenéra je znát už z prvních výsledků. Slavie poráží Southampton 4:0, v dalším zápase vítězí Newcastle United 4:2 a se Celticem Glasgow hrají svěřenci Maddena nerozhodně 3:3.

„V tomto rekordním roce sehraje Slavia na jaře dvacet šest utkání, z toho 24 mezinárodních, prohraje jen dvakrát a jedno utkání skončí nerozhodně, dosáhne neuvěřitelného poměru branek 214:30. Na podzim přidá z 21 zápasů 16 výher, dvě porážky a skóre 126:32. Rekord zaznamenají i návštěvy, na hřiště Slavie přijde 118 478 platících diváků.“²⁷

Anglická mužstva hrají poněkud jinak na venkovních hřištích a jinak na domácích. Tohoto si mohli všimnout vybraní hráči Českého svazu fotbalového, kteří na pozvání odjíždí v roce 1909 do Anglie. Po výsledcích 1:10, 2:2, 0:5 a 1:8 se vrací naše delegace s negativními pocity zpět do Čech, kde i místní tisk projevuje zklamání a fotbalový národ tak prožívá mírné vystřízlivění. O rok později si alespoň trochu napraví reputaci při zájezdu do Moskvy po výsledcích 15:0, 4:5, 6:0, 5:1 a 0:1.

Slavia je stále jedním z nejlepších celků Evropy, ale v Čechách už jí roste silná konkurence, a sice Sparta Praha, kterou v roce 1911 ještě poráží 9:2 v přátelském zápase, ale 8. září 1911, poprvé od prvního střetnutí na Císařské louce, ji Sparta poráží 3:1.²⁸

Kromě Sparty a Slavie se do popředí dostávají celky Viktoria Žižkov, Plzeň, AFK Kolín a další.

²⁷ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986, str. 30.

²⁸ *Slavia Praha*. [online]. [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.slavia.cz/zobraz.asp?t=zapasy-1911>.

7.1.2 Fotbal mimo Prahu

Zde bychom se rádi zmínili o fotbalu v našem regionu (okresu Nymburk), konkrétně o klubu, jehož historie je ze všech českých klubů vůbec nejdelší, tedy o celku z Loučeň.

Jak zmiňuje Knytl, P. fotbal se na Loučeň dostává díky rodu Thurn Taxisů, kteří na místním zámku žili. Syn Alexandra Thurn Taxise princ Erich odchází po studiu a maturitě na c.k. malostranském gymnáziu v Praze na univerzitu v Cambridge, kde si fotbal zamiloval. Z Anglie si po studiích zpět na Loučeň přiváží nejen kompletní fotbalovou výstroj, ale též tři budoucí hráče (Hodgson, Mill a Beckett). První ze jmenovaných se ujal mužstva jako trenér, další dva krom hraní fotbalu působili na zámku jako vrchní zahradník a komorní. Ostatní hráči pocházeli buď přímo z Loučeň nebo z přilehlého Patřína.

Už v roce 1892 sehrávají po dvou letech tréninků první zápasy v zámeckém parku, ale dlouho nemohou sehnat soupeře, a tak hrají nejčastěji proti sobě. Až 18. dubna 1893 sehraji v Praze na Císařské louce zápas proti Regattě²⁹, která tou dobou byla nejlepším mužstvem Rakouska-Uherska. Hráči Loučeň nakonec prohrávají 0:5, nicméně vídeňský tisk je hodnotí jako druhé nejlepší mužstvo v tehdejší monarchii, samozřejmě za Regattou.³⁰

Kromě dobové fotografie, se po tomto mužstvu dochoval i dres, který je v současnosti uložen na Loučeni (podle posledních informací z dubna 2014 by však měl být brzy dostupný široké veřejnosti). Fotografii mužstva i dresu uvádíme v přílohách.

Vývoj loučeňského fotbalu nešel tak významnou cestou jako například Sparta nebo Slavie, ale nemůžeme mu upřít jeho primát jakožto nejstarší

²⁹ O ní se zmiňujeme v kapitole o českých fotbalových klubech.

³⁰ Knytl, P., *Zámecké kopací mužstvo loučeňské : 120 let fotbalu na Loučeni: 1893-2013*. FK Loučeň, 2013. 94 s.

české mužstvo u nás. Byť samozřejmě nemůžeme opomenout fakt, že zde nehráli pouze čeští zástupci, ale jak jsme se již zmínili v předešlých kapitolách, prakticky všude na celém světě měli Angličané zásluhu na pokládání fotbalových základů.

O prvních desetiletích fungování klubu se bohužel nedochovaly žádné zprávy, a jelikož si tato práce klade za cíl zmapovat především vývoj nymburského mužstva SK Polaban Nymburk, stručnou historii loučeňského fotbalu zde ukončíme.

K úplnému výčtu prvních klubů na našem území můžeme jmenovat Plzeňský Athletic Club založený v listopadu 1894, jakožto nejstarší západočeský klub.³¹ Následují další města, Kladno, Pardubice, Kolín, Beroun, Hradec Králové, Nymburk, Turnov, Chrudim a Mladá Boleslav.

Směrem na východ je situace o poznání horší, Morava za Čechami pokulhává a na Slovensku je fotbal spjat především s Maďary. Dle Pondělíka až do roku 1918 nemůžou existovat žádné ryze slovenské kluby. Fotbal se na Slovensko dostává přes Vídeň a Budapešť. Všechny kluby mají tou dobou ještě maďarské názvy, což se v následujících letech mění.³²

³¹ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986.

³² Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986.

8 Historie SK Polaban Nymburk

Cílem této kapitoly je zmapovat historii klubu do roku 1948.

8.1 Počátky nymburského fotbalu do roku 1909

Na přelomu 19. a 20. století vznikají nové fotbalové kluby, mezi nimiž se objevuje i Polaban Nymburk, jehož velebil i uznávaný spisovatel, milovník fotbalu a též hráč Polabanu Nymburk, Bohumil Hrabal.

„Já jsem miloval fotbalovou hru, dokonce jsem byl výborný fotbalista, já mám z fotbalu i fraktury.“³³

O počátcích klubu toho není mnoho známo, ale díky zápiskům Josefa Holana, které považujeme za primární zdroj informací se můžeme dozvědět, že Polaban založili studenti Nymburského reálného gymnázia. S nápadem přišli bratři Jaromír a Otakar Husákové, Výborný, Bém, Ehrlich, Věchet, Petroušek, Votava a Ruml. Dozvídají se, že v blízké Loučeni a hlavně v Praze se hraje tzv. „football“, tedy hra, při níž se dopravuje míč do branky pomocí nohou. Hovoříme o období okolo roku 1900.³⁴

V publikaci doktora Sedlatého pod názvem: *Sport v Nymburce: historie nymburské tělovýchovy a sportu: od začátku až po TJ Lokomotiva Nymburk* se můžeme dočíst totéž, co uvádí ve svých zápiscích Josef Holan.³⁵ Chlapci se začali scházet na lavičkách v parcích, přemítali o nové zábavě a snažili se sehnat peníze na první míč, který díky J.

³³ Hrabal, B., *Klíčky na kapesníku*. Praha: Pražská imaginace, 1996. 389 s.

³⁴ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

³⁵ SEDLATÝ, B.; *Sport v Nymburce: historie nymburské tělovýchovy a sportu: od začátku až po TJ Lokomotiva Nymburk.*, Nymburk: TJ Lokomotiva, 1975.

Petrnouškovi zanedlouho obstarali. Nedá se říci, že by tento byl z nejkulatějších, nicméně na hru postačoval.

V této době se nejčastěji hrálo s tzv. hadrákem, což byla dámská punčocha vycpaná kusy hadrů, případně korkovou drtí, pilinami či žíněmi. Takový míč příliš neodskakoval od nohy, což umožňovalo jeho přesnější vedení.

Tehdejší starosta města Nymburka Fitsche povolil chlapcům stavbu první klubovny v prostore bývalé vojenské jízdárny, naproti dřívějšímu hotelu Slavie, nicméně zde nevydrželi dlouho a ještě několikrát se museli přestěhovat, než klub natrvalo zakotvil na svém hřišti.

Vůbec první zápas se uskutečnil v roce 1900 proti celku z Českého Brodu. Odehrál se na louce pana Červinky v blízkosti bývalé restaurace U Robinsona na Ostrově. Hráči SK Nymburk nastoupili v sestavě: Bém, Rezek, Valter, Jirásek, Čapek, Otakar Husák, Šuk, Výborný, Král, Kaválek, Jaromír Husák a hned v tomto prvním zápase zvítězili 3:0. Jejich zápolení přihlíželo několik diváků, od kterých o poločase vybrali hráči příspěvek do klubové kasy.³⁶

V dnešní době již restaurace U Robinsona neexistuje, neboť v roce 1917 vyhořela. Na jejím místě nyní stojí Hotel Ostrov, jenž byl postaven v roce 1922.

V roce 1901 se díky matce sourozenců Husákových zakládá v jejich domě nová klubovna, kde se píší plakáty k přilákání širší veřejnosti na zápasy a na dvoře se uschovávají brankové tyče, které se musí pokaždé vytahovat ze země. Paní Husáková se ujímá praní a spravování herních košil. Také mužstvo se toho roku rozšiřuje a 13. října se vydává k odvetě do Českého Brodu, kde ve velmi špatném počasí prohrává 2:1. Koncem roku sehráli hráči Nymburka zápas s AFK Karlín, který je velmi dobře

³⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

trénovaný. Nymburští prohrávají 17:3, po poločase 11:2. Debatuje se též o názvu klubu, častokrát se zmiňuje jméno Čechie, nicméně v tajném hlasování se nakonec prosadí název Polaban.³⁷

Název Čechie později získá jiný nymburský fotbalový klub, budeme o něm referovat v kapitole Polaban Nymburk za první světové války.

V květnu roku 1902 vyjíždí tým do Prahy k odvetě v lepší kondici, kterou pěstoval na hřišti v bývalé jízdárně. Domáci však i tentokráte vítězí, byť už daleko menším rozdílem, což mohlo způsobit i nenasazení nejlepších hráčů. Tým Polabanu tedy v sestavě Čapek, Škarda, Bém, Špaček, Hofner, Šanc, Petrnoušek, Výborný, Šimandl, O. Husák a Šuk prohrává toto střetnutí 3:0.

Tato prohra byla však daleko příjemnější než tragédie, která se udála v noci 31. července. Na Ostrově se konal sokolský večírek, a když byla zábava v nejlepším, vešel do tanečního sálu Jaroslav Petrnoušek a vyzval osm svých spoluhráčů na projížďku lodí po Labi. Bohužel přetížená loďka byla jedním veslem špatně ovladatelná a proud ji stáhl pod jez, kde se převrátila, a všech devět fotbalistů se ocitlo ve vodě. Někteří začali plavat po proudu ke starému mostu, ostatní volali o pomoc. Mezi prvními přiběhl restaurátér Procházka a s pomocí dalších se podařilo vytáhnout z vody Ehrlicha a Jaromíra Husáka. Věchet, Otakar Husák, Bém a Petrnoušek doplávali ke břehu sami. Bohužel tři hráče už se zachránit nepovedlo a jejich těla byla nalezena až o několik set metrů dále po proudu. Polaban přišel o devatenáctiletého Špačka a ještě o jeden rok mladší Šance a Čapka. Po dlouhém vyšetřování se nikomu vina prokázat nepovedla, nicméně tento akt vrhl na činnost Polabanu velmi špatný stín veřejnosti a místní obyvatelé a vlivní činitelé se mu snažili spíše uškodit než pomoci k rozkvětu.³⁸

³⁷ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

³⁸ tamtéž

O této události se dozvídáme i v publikaci Bohuslava Sedlatého, kde uvádí:

„Když dne 31. července 1902 utonuli hráči Čapek, Šanc a Špaček, kteří si vyjeli po tréninku na loďce po Labi, postavilo se veřejné mínění proti klubu a jeho činnost byla v roce 1903 zastavena.“³⁹

Zde se tedy zdroje mírně rozcházejí, ale v samotném faktu a jeho závěru se oba shodují.

Během následujících třech měsíců se nepořádaly ani tréninky, ani zápasy. Poté bylo třeba doplnit tým novými hráči a zvolit sekretáře klubu, kterým se stal Václav Bém. V listopadu ještě stihl odehrát Polaban střetnutí se Slavojem Kolín, jež se odehrálo bez vítěze a do konce roku si pozval také Fortunu Praha, Český Brod a Vlajku Brandýs.

Následujícího roku 1903 se ukázalo, že tragédie, která se o rok dříve odehrála, je ještě příliš čerstvá a jak jsme již zmínili, fotbal v té době mnoho lidí nepodporovalo, tomu také odpovídala úroveň, na které se tým nacházel. Při výjezdu týmu do Poděbrad, kde nymburští prohráli 8:0, se mnohdy ozýval smích diváků, když některý z chlapců Polabanu trefil místo míče drn, občas i protihráče, což zase naopak vyvolávalo hněv u příznivců poděbradských. V odvetném utkání se sice raduje Nymburk po výhře 2:1, nicméně výhledy nejsou příliš růžové. V dalších letech je fotbal v Nymburce na pokraji zániku, jen občas se objeví hrstka chlapců, kteří se prohánějí po hřištích s míčem u nohy. Pouze v roce 1907 nacházíme zmínku o přátelském utkání v Lysé nad Labem, kde devět nymburských studentů hraje nerozhodně 1:1 s místními.⁴⁰

³⁹ Sedlatý, B.; *Sport v Nymburce: historie nymburské tělovýchovy a sportu: od začátku až po TJ Lokomotiva Nymburk.*, Nymburk: TJ Lokomotiva, 1975, str. 79.

⁴⁰ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

8.2 Oficiální ustanovení klubu Polaban Nymburk

Velkou zásluhu na obnovení fotbalu v Nymburce a oficiálním vzniku klubu měl magistr Josef Polák, kromě toho, že vznikající klub podporoval finančně, obětoval také spoustu vlastního úsilí například k získání pozemku poblíž tehdejšího cukrovaru, na němž se hrávali fotbalisté své zápasy. Mimo jiné byl i vynikajícím organizátorem, což se projevilo v ustavení přípravného výboru, jenž pro registraci klubu obstarával na úřadech nejrůznější razítka a potvrzení.

Ještě před oficiálním založením klubu se na novém hřišti u cukrovaru střetlo improvizovaně sestavené mužstvo s týmem Old Boys Slavie. Nepodařilo se však bohužel složit kompletní jedenáctku, a tak v sestavě Zimmermann, Bém, Knížek, Živný, Lejsek, Vlček, Janko, Slavíček a Jindra doplněné o dva pražské hráče Veselého a Romováčka zvítězil tým Slavie 4:2, když góly za Polaban vstřelili Jindra a Janko. Další zápas sehrála opět nekompletní sestava proti v Pečkách s výsledkem 3:3.

Konečně 18. srpna 1909 byl v restauraci U Matějků (v prostorách současného Dělnického domu) na ustavující schůzi sportovního klubu závaznými stanovami klub založen i s jeho původním názvem, tedy Polabanem. Jak se dočítáme v zápiscích Josefa Holana:

„Při svém ustavení měl 42 členů. Roční příspěvky činily 5 korun pro zaměstnané a 3 koruny pro nezaměstnané. Předsedou byl v nepřítomnosti 28 hlasy zvolen MUDr. Antonín Brzorád, pobývajícím v té době jako hulán na vojenském cvičení ve Vysokém Mýtě. Čas ukázal, že to byla šťastná volba. Známý lékař stál v čele klubu téměř tři desetiletí. Místopředsedou se stal majitel realit a tiskárny Jan Minář, pokladníkem účetní záložny František Kučera, jednatelem soudní kancelista Jan Šrámek, správcem obchodník Josef Harcuba, náčelníkem Josef Polák.

Členy výboru bez funkce byli zvoleni puškař Bedřich Kopřiva, úředník Rudolf Janko, obchodník Karel Vlček a majitel tiskárny Václav Štětka.⁴¹

Fotbalisté nově ustanoveného klubu sehráli v polovině srpna na svém hřišti zápas proti Hradci Králové, avšak lépe trénovaní hosté zvítězili 5:2. V dalším střetnutí s častým soupeřem z Českého Brodu svůj výkon zlepšili a vyhráli 6:4.

Na podzim roku 1909 se cukrovar rozhodl zvětšovat svoje skladovací kapacity a hřiště bohužel muselo stranou. Nakonec se nové hřiště našlo uprostřed přírodního parku na Ostrově, blízko restaurace U Robinsona.

V září přijímá Český svaz fotbalový⁴² klub Polaban Nymburk mezi své řádné členy. V měsíci následujícím sehrává Polaban tři zápasy proti týmům z pražské části Žižkov. Se Slavojem prohrává 1:4, s Unionem 3:4 a s Viktorií v kombinované sestavě vítězí 4:1. Další zápas proti AFK Kolín mužstvo nezvládá a prohrává 2:7. Toto utkání řídil magistr Polák, kterého si oba týmy pochvalovaly.⁴³

V dnešním pohledu do minulosti, bychom si mohli myslet, že nadávky a posměšky určené rozhodčímu jsou věcí pouze současnosti, ale v omyl nás uvádí citace z časopisu Halftime z roku 1905, kde:

„...se můžeme dočíst zповěď vídeňského rozhodčího Löweho...Po prudce vedeném zápase, když dozněl poslední signál a já jsem kráčel ze hřiště, zastavily mne dvě elegantně oblečené dámy a se slovy pochvaly bravo mne poklepaly po plecích. Této okolnosti všiml si jeden z funkcionářů klubu, který nás hostil, a sdělil mi následující: „Ony dámy, jež vás vyznamenaly svou pochvalou, seděly při zápase přede mnou, vyslechl jsem tedy mimoděk jejich rozhovor. Předmětem jejich rozmluv byla vaše funkce, jim záhadná. Uvažovaly: dotyčný muž běhá po hřišti, neustále

⁴¹ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁴² Původní název, dnes se jmenuje Fotbalová asociace České Republiky.

⁴³ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

píská, promlouvá k hráčům, což provázeno smíchem publika; běře míč do ruky a umístiv jej libovolně, dává právo kopnouti jej hráči, jež se mu zalíbí...konečně přerušuje hru, když jsou hráči v nejlepší. Po delší úvaze dospěly k úsudku: onen muž je klaun a jest zařazen k obveselení publika. Že jste úlohu provedl znamenitě, neminula vás pochvala.“⁴⁴

Další zápas s kolínským klubem, tentokrát SK Kolín vyzněl pro domácí lépe a ve dvou utkáních zvítězili 3:0 a 3:2. Během roku 1909 odehrál Polaban Nymburk 12 zápasů, v šesti z nich odešel jako vítěz, dvakrát skončilo utkání nerozhodně a čtyřikrát prohrál při celkovém skóre 38:29.⁴⁵

Bohužel hřiště umístěné na časté vycházkové trase v klidné zóně města se ne úplně každému líbilo, a tak na radnici začaly přicházet stížnosti na zvýšený hluk v této lokalitě a za nedlouho se fotbalisté museli znovu stěhovat. Při přesunu hovoříme pouze o několika set metrové vzdálenosti na místo zvané „V Břízkách“. Toto hřiště však mělo menší rozměry, a jelikož bylo blízko labského ramene, míč poměrně často končil ve vodě.⁴⁶

V dnešní době již není možné dohledat přesné místo původního hřiště, neboť celý prostor je v podstatě pohlcen přírodním parkem. Jediným vodítkem mohou být břízy vysázené v severovýchodní části Remanence⁴⁷.

V této době mužstvo tvořili: Kožený, Zadák, Matek, Knížek, Čepička, Srna, Kašpar, Lochner, Vlček, Janko, Hrdý, Pospíšil, Běhounek a Dvořák. Díky stále větší přízni, kterou si fotbal získával, přicházeli do týmu další hráči a jarní zápasy roku 1910 měly ukázat, který z nováčků by se

⁴⁴ Pondělíček, J.; Pejchar, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986. str. 18

⁴⁵ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁴⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁴⁷ Tzv. slepé rameno Labe v Nymburce.

nejlépe hodil do prvního mužstva. O Velikonocích do Nymburka zavítalo mužstvo poštovních úředníků z Prahy, se kterým Polaban neměl větších problémů a zvítězil 12:0. Druhý den se hrála odvěta, do které nastoupil Polaban v obměněné sestavě, kdežto hosté ještě přibrali nové hráče a prohráli už jen 0:2.

Místní tisk si v souvislosti s druhým zápasem neodpustil poznámku, že domácí by neměli před zápasem probdít celou noc na tanečním parketu.⁴⁸

V dalším zápase zvítězil Slavoj Žižkov 4:2, ale hovořilo se o tom, že někteří hráči byli zapůjčeni z pražské Sparty. O dalším střetnutí informoval pražský tisk klamavě, protože se nevěřilo, že by mohl Polaban zvítězit 3:1 nad Unionem Žižkov, který tento rok prohrál pouze se Slavií Praha. Na začátku května se hrála utkání s domácími Mladá Boleslav, která obdržela deset gólů a pouze jediný vstřelila. Následoval zápas s Orlicí Potštejn a po vítězství 7:2 bylo co oslavovat, a tak se všichni aktéři sešli na večírku, kam přijal pozvání i hostující hráč hrabě Dobřenský.

Dalším hostujícím týmem, který zavítal do Nymburka, byla pražská Sparta, proti které se Polaban vůbec neprosadil a prohrál 0:5. Očekával se však daleko známější a zvučnější soupeř a pomalu už se začalo přemýšlet, kdo by měl nastoupit a kolik gólů bude k vidění. Tyto úvahy měly především příznivci klubu z řad diváků. Za nedlouho se hráli nymburští zápas v Hradci Králové (loňským mistrem venkovských klubů) a oba týmy se rozešly smírně 2:2. Následovaly zápasy v Kolíně 2:6 a zlepšeným výkonem vítězství 3:2.⁴⁹

Očekávaný zápas se odehrál v posledním červencovém dni roku 1910, kdy se do Nymburka chystal suverén tuzemských týmů a mužstvo, jež

⁴⁸ *Občanské listy*, roč. 23, 1910, č. 2

⁴⁹ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

mělo velký ohlas i v Evropě, a sice Slavie Praha. Poptávka po vstupenkách rostla společně s jejich cenou a i členové Polabanu museli doplácet 20 haléřů. K velkému překvapení zvítězila Slavia pouze 6:5, což mezi nymburskou veřejností vyvolalo nadšení a obdiv domácího týmu. Nebylo tajemstvím, že Pražané přijeli do Nymburka s několika náhradníky a především jejich brankář neměl zřejmě nejlepší den. Polaban byl první klubem z venkova, který nastřílel Slavii pět branek, a dva tisíce diváků odcházelo ze zápasu spokojeno. Za 14 dní však přišla odvěta, kterou tentokrát Slavia nepodcenila a do Nymburka tentokrát přijela v silném složení, mimo jiné i s Koškem, Bělkou a Baumrukem. Utkání sice skončilo 0:10, ale anglický trenér Pražanů John William Madden hru Polabanu chválil⁵⁰.

Následovala prohra 1:5 se silným týmem Viktorie Žižkov, které shlédlo 1500 diváků. V srpnu sehráli nymburští v Potštejně odvetný zápas, který domácí prohráli 2:4. Na začátku listopadu sehrál Polaban další zápas v Kolíně, kde prohrál 1:6.

Občanské listy uvedly, že při jednom útoku domácích se ozvala píšťalka rozhodčího a Nymburský Matek v domnění, že se jedná o odpískaný ofsajd, vzal míč do ruky. K všeobecnému překvapení rozhodčí ukázal na pokutový kop. Předcházející ofsajd nepískl, protože mu prý v tu chvíli selhala píšťalka. Protesty hostů byly marné. Již předtím byli poškozeni přísným vyloučením Srny a Pospíšila, údajně za tvrdou hru.⁵¹

Jeden z nejlepších hráčů Polabanu Miroslav Pospíšil, který později odehrál za československou reprezentaci pět utkání, nastoupil v prvním reprezentačním utkání na olympijských hrách v Antverpách 1920, byl členem tzv. železné Sparty a stal se s ní v letech 1912 a 1919 mistrem

⁵⁰ Zahraničního trenéra Slavie Praha zmiňujeme v kapitole Fotbal v Praze.

⁵¹ *Občanské listy*, roč. 23, 1910, č. 5.

Českého svazu fotbalového; přestoupil do Slavoje Žižkov, odkud se vydal právě do zmíněné Sparty Praha.⁵²

V roce 1910 odehrál Polaban 38 střetnutí s 24 vítězstvími, 3 remízami a 11 porážkami, při celkovém skóre 157:84. Nejlepším střelcem se stal Janko, který vsítil 62 branek a v žádném ze zápasů neabsentoval.⁵³

Janko se ve sledovaném období této práce prezentuje jako jeden z nejlepších střelců v historii klubu vůbec a později i jako schopný organizátor a činovník klubu.

8.3 1911–1920

V únoru roku 1911 se konala valná hromada klubu, kde byly oceněny jednak výsledky prvního mužstva (především výkon se Slavií), ale i rezervní tým s celkem tzv. starých pánů se dočkali pochvaly. Předsedou klubu byl opět zvolen doktor Brzorád. Příjmy klubu dosáhly 3735 korun a vydání 3733 koruny. Fotbalový odbor měl tou dobou 76 členů.

Na úvod sezony se Polaban utkal s celkem SK Libeň a zvítězil 4:1, stejně jako později proti Staroměstské Čechii. S Mladou Boleslaví uhráli nymburští nejprve remízu 1:1 a v odvetě zvítězili 5:0. Se silným týmem Staroměstské Olympie Praha uhráli výsledek 1:1.

Nejlepší střelec Janko nastoupil ke svému stému zápasu za Polaban a po výhře 10:0 proti Českému Brodu chtěl svoji kariéru ukončit, nicméně díky naléhání výboru svůj odchod do fotbalového důchodu ještě odložil. Větší problémy než ztráta střelce dělaly nymburskému klubu finance, a sice jejich nedostatek. Nepomohly ani reklamy kolem hřiště, a tak se

⁵² Šálek, Z.; Slavné nohy: Českoslovenští fotbaloví reprezentanti. Praha: Práce, 1980. 262 s.

⁵³ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

rozhodlo, že po výsledku 2:2 s Novoměstským SK budou zbylé zápasy odřeknuty a klub svojí letošní činnost přeruší.

Už při ustanovení klubu se kromě fotbalového⁵⁴ odboru zřídil též odbor střelecký, později přibyly odbory šachový, cyklistický a v zimě i hokejový. Oficiálními barvami se staly zelená a bílá.⁵⁵

V krátké klubové historii se mužstvo muselo stěhovat hned několikrát, jak jsme již v předchozím textu uvedli. Tentokrát se již zápasy na hřišti „V Břízkách“ nemohly odehrávat z důvodu odkoupení pozemku městem se záměrem osázení tohoto prostoru. Vhodné místo se našlo na Zálabí.⁵⁶

Byly postaveny nové kabiny, a jelikož hřiště nebylo oploceno a míč často končil na okolních pozemcích, bylo nutno na základě stížností místních zemědělců zbudovat i oplocení.

V červenci se konala klubová slavnost, o které informovaly *Občanské listy* se závěrečným veršem: „Kdo přítelem sportu všeho, každý upřímně jest zván, na Ostrov dne čtrnáctého-Sportovní klub Polaban.“⁵⁷

Z archivních materiálů SK Polaban Nymburk se dozvídáme, že v bohaté tombole budil značnou pozornost fotoaparát. Získá se jím prý nebývale věrohodný obrázek a nadlouho milá vzpomínka.⁵⁸

Do týmu přibyli někteří noví hráči a po vítězství nad Meteorem Karlín 9:1 se začal hledat silnější soupeř. Volba padla na Viktorii Žižkov, která

⁵⁴ V tehdejší době se používal pro fotbal původní nepřeložený anglický termín football.

⁵⁵ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁵⁶ Na tomto místě je dodnes fotbalové hřiště, které využívá jeden z nymburských klubů AFK Nymburk. Travnatá plocha se nachází v klidové zóně nymburského Zálabí naproti atletickému stadionu. V současné době podle našich informací však klub AKF žádnou sportovní činnost nevyvíjí a hřiště je tak využíváno mládežnickými týmy SK Polabanu Nymburk.

⁵⁷ *Občanské listy*, roč. 25, 1912, č. 7

⁵⁸ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

v Nymburce vyhrála 6:2, další porážku viděli diváci proti Bubenči 1:5 a ani proti AFK Kolín a Mladoboleslavskému SK nebyli hráči úspěšní. Až v závěru sezony zvítězil Polaban proti Lysé nad Labem 4:3 a proti Vysočanům se trefili fotbalisté desetkrát.

V roce 1913 odehrál Polaban zápas v Kolíně proti místním AFK a zvítězil 6:4, další vítězství si připsal v úvodním domácím zápase s Mladoboleslavským SK 4:3 a se Staroměstskou Čechií remizoval 6:6. Následovalo utkání s Viktorií Žižkov, které Polaban prohrál 0:9. První mezinárodní zápas s německým celkem FKD Sportbrüder prohráli nymburští 1:2, ale v odvetě v silnější sestavě zvítězili přesvědčivě 5:1.

Občanské listy informovaly o bouřlivých ovacích, které patřily domácímu oblíbenci Matkovi: „Hostům připravoval těžké chvíle svými dělovými ranami, před kterými soupeř většinou jen uhýbal. Nemalou zásluhou byl zápas krásně vyhrán.“⁵⁹

V květnu se v Nymburce představila Lysá nad Labem, kterou domácí porazili 9:2. Následovaly výsledky 3:2 proti rezervnímu týmu Slavie Praha, Jičínem 6:1, AKF Kolín 0:2, Hradcem Králové 5:2 a v odvetě 3:3.

13. července roku 1913 přijela do Nymburka Sparta Praha, což byl tým, který diváky enormně zajímal. Domáci se urputně bránili a dovolili soupeři skórovat pouze čtyřikrát, bohužel žádný gól se jim vsítit nepodařilo. Koncem srpna se na Polaban chystal další celek ještě zvučnějšího jména.⁶⁰ Občanské listy napsaly: „V mužstvu jsou vesměs inteligenti, takže zcela fair hra je předem zaručena.“⁶¹ Slavia Praha, která byt' nastoupila v kombinované sestavě, vyhrála 4:1 a potvrdila roli favorita. Z domácích se nejvíce prosazoval Otto Nouzák, který zahrál svůj jubilejní stý zápas za Polaban.

⁵⁹ *Občanské listy*, roč. 26, 1913, č. 8.

⁶⁰ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁶¹ *Občanské listy*, roč. 26, 1913, č. 18.

Nymburští se přihlásili do nepovinného fotbalového mistrovství, kde byli zařazeni do třetí třídy, kde se klub po skvělých výsledcích 6:0 s Malostranským SK, 4:0 s Mladoboleslavským SK a dalšími, při skóre 44:5, octl na prvních příčkách.

S příchodem zimy fotbalisté nezažali, jen si místo kopaček obuli boty s bruslemi a na zamrzlém Labi začali hrát tzv. bandy hokej, což je zimní sport, který se vyvinul z fotbalu, ledního a pozemního hokeje. Odehrává se na ledě s míčkem (obvykle oranžové barvy) místo puku a kratšími hokejkami než se používají na lední hokej, nastupují proti sobě dva týmy o jedenácti hráčích na ledovou plochu velikosti podobné fotbalovému hřišti, hraje se podle pravidel pozemního hokeje. Hrací čas je stanoven stejně jako u fotbalu na dva poločasy o 45 minutách.⁶² Nymburští hráli v té době v sedmi hráčích, a jelikož byli dobře fyzicky připraveni, za nedlouho se vypracovali mezi nejlepší česká mužstva, Spartu porazili 10:6, Hradec Králové 10:1, LTC Karlín 5:1 a pouze se týmem České sportovní společnosti prohráli 3:4. Dokonce se umístili na třetím místě na mezinárodním mistrovství Rakouska-Uherska hned za maďarským a lipským mužstvem.⁶³

Na jaře roku 1914 utrpělo fotbalové hřiště Polabanu velkou újmu, když při tání došlo k povodni a celá hrací plocha se ocitla pod vodou. I nově zbudované oplocení nevydrželo nápor a tento fakt měl vliv i začátek sezóny, kterou nezažali nymburští příliš dobře. S AKF Kolín prohráli vysoko 0:5 a s Viktorií Žižkov 1:5. Další zápasy už vyšly Polabanu lépe a zvítězil proti celkům Čechie Praha, Čechie Vinohrady, Nusle, Novoměstský SK, Prager Athletic Fussball Club, Čechie Karlín, Smíchov a Český Brod.

⁶²Bandy. Wikipedia. [online]. 20.5.2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Bandy>.

⁶³ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

Skončilo nepovinné fotbalové mistrovství, ve kterém Polaban uhájil první místo a stal se vítězem třetí třídy. Vyhrál 11 zápasů a pouze jeden remizoval, neprohrál žádný.

Kvůli špatné finanční situaci klubu, který ještě zhoršily jarní povodně, bylo nutné zvýšit vstupné. Nově se platilo za sedadlo 50 haléřů, za stání 40 hal., dělníci a studenti 30 hal., členové klubu 20 hal. a děti 10 hal. Velké gesto projevil tým Viktorie Žižkov, který si za střetnutí, kde vyhrál na hřišti Polabanu 3:2, nechal vyplatit náhradu pouze 55 korun, což bylo ve světle jeho výkonnosti opravdu málo. Český svaz fotbalový už na jaře vyzýval kluby, které se budou chystat do Nymburka, aby v rámci pomoci klubu ve finanční tísní žádaly náhrady co nejmenší.⁶⁴

Dozvídáme se, že 55 korun vyplacených jako náhrada za zápas s Viktorií Žižkov opravdu nebylo mnoho a pokrývalo především skutečné náklady na výjezd celého mužstva z Prahy do Nymburka.

Jelikož se svět připravoval na velkou válku a fotbalisté pomalu začali odcházet na frontu, podařilo se sehrát poslední zápas 28. září 1914, kdy Polaban zvítězil 2:1 nad Čechií Karlín.⁶⁵

8.3.1 Polaban Nymburk za první světové války

V následujícím roce 1915 opět jarní tání ledu poškodilo hřiště, poničilo dřevěný plot a ten, který zůstal, si v těžkých dobách rozebrali místní. Vzhledem k tomu, že bylo třeba splácet půjčku, jež si místní na zbudování oplocení vzali, rozhodli se, že zbytek dřeva rozprodají.

Se špatnou finanční situací pomohl klubu hráč Janko, který byl tou dobou na hostování v pražské Slavii a domluvil zápas, za nějž nepožadovali hosté žádnou náhradu a hráli tak vlastně jen za stravu. Utkání se odehrálo v srpnu 1916 a Polaban v něm prohrál 1:5. Navíc

⁶⁴ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁶⁵ tamtéž

musel být tým nymburských doplněn ještě o čtyři hráče Slavie. Bohužel to byl jediný zápas, který se v Nymburce během války hrál.

Na frontu odjela velká část týmu a někteří už se do vlasti nevrátili, byli to Bém, Pavlík, Hrdý a Šanda. Dvořák zemřel až po návratu domů a Matek se dlouho zotavuje. Nuzák, Šulc a Tábořík se stali legionáři.

Po válce se klub pokoušel opět postavit na nohy a velmi mu v tom pomáhal Rudolf Janko, několik původních členů mužstva bylo doplněno o studenty a 11. května 1919 se hráči vydali na turnaj do Staré Boleslavi, který nakonec vyhráli. Následovala vítězství v Lysé nad Labem 4:0 a 4:1, do týmu se vrátili Nuzák a Šulc, porážku si odvezla Mladá Boleslav a Čechie Kolín dokonce inkasovala 17 branek. Slavoj Vyšehrad ani Čechie Karlín nestačili na nymburské a pouze Slavoj Žižkov uhrál remízu 3:3.⁶⁶

8.3.2 Nové kluby v Nymburce

V Nymburce vznikly dva nové kluby Sparta a Čechie. Mužstvo Sparty vzniklo z původního týmu SK Rakev, což je název, který vzešel od zakladatelů, bratrů Kolářových, majitelů pohřebního ústavu. Tým oblékal bílé dresy s modrou hvězdou na hrudi. Čechie vznikla z SK Meteor Nymburk a hrávali v červených dresech s bílým límečkem a stejně barevnou hvězdou.

V Nymburce byly tedy najednou tři kluby, ale pouze jedno hřiště, o něž se všichni střídali, což samozřejmě vedlo k množství dohadů a sporů. I diváci se rozdělili na několik táborů a rivalita mezi týmy rostla. Nejlepší byl stále Polaban, i když už 15. srpna 1919 prohrál s Čechií 1:2. Z tohoto utkání se dochovala fotografie, kterou uvádíme v přílohách.

V tomtéž roce, tedy 1919 se ustanovil na Polabanu nový odbor, a sice ženské házené. Hrály v něm sestry Plškovy, Černá, Valešová, Slámová,

⁶⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

Jelínková, Fialová, Marešová, Čermáková a další. Ženy s muži často jezdily na společné zájezdy a utužovaly tak klubový život. Z archivních materiálů zaznamenáváme výlet na Konopiště, na Šumavu, do Krkonoš a do Prachovských skal.

Fotbalisté Polabanu sehráli utkání proti Čechii Karlín, ale silný soupeř zvítězil 8:1. V říjnu 1919 přijel tým Slavie Old Boys, za které nastoupil například legendární střelec Košek, kterého charakterizuje Slavia jako hráče, který byl: „šlachovitý, rychlostně vysoce nadaný útočník s tvrdou střelou. V kombinaci se moc neuplatňoval, těžil z přihrávek spoluhráčů a prosazoval se v zakončení. První evropsky proslulý fotbalista Slavie.“⁶⁷. Spolu s Baumrukem se též postarali o všechny tři branky hostí, za Polaban se trefil Nouzák, Žlábek a Urbánek a zápas tak skončil 3:3. V roce 1919 odehrál Polaban Nymburk 18 zápasů, z čehož devětkrát vyhrál, čtyřikrát remizoval a pětkrát odešel poražen, při skóre 59:34. Nejlepšími střelci byli s 18-ti brankami Žlábek a se 16-ti Urbánek.

V roce 1920 pokračují spory o užívání hřiště, které je pro tři kluby nevyhovující, mužstva naléhají na vyřešení situace, která se změnila už v říjnu tohoto roku. Předseda klubu doktor Brzorád totiž daroval fotbalistům k užívání pozemek za plynárnou a hned se mohlo začít s jeho přeměnou na fotbalové hřiště. Mnoho dobrovolníků vyslyšelo výzvu k pomoci při stavbě, část materiálu se dovezla z bývalého vojenského tábora v Milovicích, avšak stejně se částka na vybudování stadionu vyšplhala z původních 50 tisíc korun na trojnásobek původní hodnoty. Jako organizátor celé akce se nejlépe osvědčil Rudolf Janko a i díky jeho přičinění vzniklo nové oplocené hřiště s tribunou a domkem pro domovníka.⁶⁸

⁶⁷ SK Slavia Praha. [online]. 20.5.2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: <http://www.slavia.cz/zobraz.asp?t=kosek-jan>.

⁶⁸ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

Během roku byly sehrány zápasy proti Mladoboleslavskému SK, Pečkám, Čáslavi a Spartě Nymburk s různými výsledky. Bez branek skončilo utkání proti Old Boys Slavie na jejich hřišti, čistý zisk z derby mezi Čechií a Polabanem Nymburk byl věnován olympijské výpravě do Antverp a v tomto utkání zvítězila Čechie 1:0.

8.4 1921–1930

Již během ledna mužstvo sehrálo zápas proti Old Boys Slavie, v němž hosté zvítězili 3:0. Nymburští po zlepšeném výkonu později porazili Bubeneč, v Přerově na Moravě si připsali jednu porážku a jedno vítězství, ale následovaly prohry s Kolínem, Mladoboleslavským SK a Staroměstskou Olympií.⁶⁹

V červnu Polaban zvítězil v Poděbradech vysoko 7:0 a kuriozitou zápasu se stal pomezní rozhodčí Karel Pešek, též známý pod přezdívkou „Káďa“, výtečný československý reprezentant, který spojil svojí kariéru především s pražskou Spartou, jenž byla tou dobou titulována jako tzv. železná (v 50 zápasech v letech 1920 -1923 zvítězila při skóre 230:40)⁷⁰. Pešek se funkce rozhodčího ujal především proto, že tou dobou pobýval v lázeňském městě na léčení.

Ještě před prázdninami se v Nymburce prezentovala rezerva pražské Slavie výhrou 6:2. Na podzim se tým střetl s Viktorií Žižkov, která po výhře 5:1 odjížděla spokojena nejen díky svému úspěchu, ale mimo jiné i kvůli kvalitě nového stadionu a jeho trávníku. V Hradci Králové si domácí i hosté ve dvou po sobě odehraných zápasech připsali po jednom vítězství.

⁶⁹ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁷⁰ *Legendy Sparty a reprezentace – Karel Pešek – Káďa*. AC Sparta Praha. [online]. © 2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: <http://www.sparta.cz/novinky/zpravodajstvi/a-tym/legendy-sparty-a-reprezentace-karel-pesek-kada-9114.html>.

První mezinárodní utkání na novém hřišti sehrál Polaban s týmem Pogon Lvov⁷¹ 16. dubna 1922 a remizoval v něm 3:3. Další den se hrála odvěta, v níž domácí prohráli 1:2. V červnu vyjel naopak Polaban za polským celkem⁷² ve složení: Homola, Janko, Vančura, Štěrbá, Carda, Horák, Klapště, Kaplan, Kašpar, Nouzák Václav, Žlábek st. a ml. a Fišer. Při krátké přestávce v Krakově čtyřem hráčům ujel vlak, ale naštěstí stihli dorazit za zbytkem výpravy včas. Čtyři tisíce diváků ve Lvově vidělo porážku domácího celku 1:2, a i když na následující odvetný zápas dorazil do hlediště dvojnásobný počet domácích příznivců, nepodařilo se Pogonu zvítězit a pouze remizoval 1:1. Díky tomuto zápasu dostal Polaban několik dalších nabídek k zápasům. Zvítězil proti Stryji 1:0 a 8:0 proti Lublinu. Polská strana by ráda sehrála ještě několik utkání, ale hráčům už končila dovolená, a tak se odebrali zpět do vlasti. Toto turné obohatilo nymburskou kasu o 140 tisíc polských marek a spekulovalo se, že při dalším výjezdu by jejich hodnota mohla ještě vzrůst, nicméně se tak nestalo a během roku jejich hodnota naopak rapidně poklesla. Ze zápasu s Pogoň Lvov se dochovala fotografie, kterou uvádíme v přílohách.

Během sezony 1922 sehrál Polaban celkem 47 zápasů, 30 jich vyhrál, 8 krát remizoval a 9 odešel poražen při skóre 129:63.⁷³

V nové sezoně 1923 výkonnost Polabanu silně kolísala, nejoblíbenějšími soupeři byly celky z Mladé Boleslavi (Aston Villa a SK), poděbradská Sparta a samozřejmě nymburské týmy (Sparta, Čechie). Též nově vzniklá Zálabská jedenáctka, jejíž fotografii uvádíme v přílohách. S nymburskými rivaly v této sezoně Polaban neprohrál ani jednou. Roční bilance 37 zápasů při 23 vítězstvích, 4 remízách a 10 porážkách se skóre 82:54.

⁷¹ založeným v roce 1904

⁷² V období mezi dvěma světovými válkami náležel Lvov Polské republice.

⁷³ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

V roce 1924 přibyl k polabanským oborům i atletický, jehož aktivita nespočívala pouze ve sportovní činnosti, ale pořádal například i kurzy moderních tanců. Tuto skupinu tvořili: Pokorný, Müller, Votava, Pavlata, Boura a Beneš, který jako vysokoškolský student zvítězil v hodu oštěpem na studentské olympiádě v Římě⁷⁴.

Zajímavě z dnešního pohledu působí počínání pana Čepičky, který na zápas proti Mladoboleslavskému SK vzal i poštovního holuba, aby ihned po zápase poslal do Nymburka zprávu o prohře 0:2. Dále pokračovaly spory mezi nymburskými týmy, například Sparta Nymburk osočila Polaban z přetahování hráčů do svého klubu pod záminkou získání bytu a zaměstnání, nicméně pro nedostatek důkazů musela své tvrzení stáhnout a Polabanu se omluvit.

V červnu zvítězil po velmi tvrdém boji nad Čechií 2:1, se Spartou Polaban vyhrál 1:0. V srpnu přišlo vítězství proti nejlepšímu mimopražskému celku AFK Kolín 2:1 a s výsledkem 0:2 odjížděl z Nymburka i Slavoj Praha. Do útoku se po působení v pražské Spartě vrátil Miroslav Pospíšil, člen železné Sparty, Československý reprezentant a olympionik na Olympijských hrách 1920 v Antverpách⁷⁵. Ne vždy ale mohl prokázat své umění, především ne tehdy, pokud ho celý zápas osobně hlídalo i několik hráčů soupeře. Během sezony 1924 sehrál Polaban celkem 85 utkání, z toho první mužstvo odehrálo 40 zápasů, rezerva 18, dorost 11, žáci 9 a staří páni 7. Fotbalový odbor měl 252 členů, lovecký 87 a atletický 76.⁷⁶

V roce 1925 byla výkonnost Polabanu ve velkých výkyvech, střídaly se porážky s vítězstvími, ale o některých se mluvilo přeci jen delší dobu. Nymburský tým si totiž odvezl z Prahy po souboji s Old Boys Sparty

⁷⁴25 let S.K. Polabana Nymburk 1909-1934 : 1909-1934 : VII. veřejné závody ve střelbě asfalt. holubů. Nymburk: S.K. Polaban, 1934. str. 4.

⁷⁵ŠÁLEK, Zdeněk. Slavné nohy. Praha: Práce, 1980. Kapitola Pospíšil Miroslav, s. 152.

⁷⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

vítězství 6:5, 1:0 vyhrál v Náchodě a uhrál remízu 0:0 s ligovou Čechií Karlín. S Viktorií Plzeň sice prohrál 1:2, ale vzhledem ke kvalitě soupeře se i tato porážka považovala za úspěch. Na konci sezony se rozhodlo o mistru Severočeské župy, kde měl Polaban stejný bodový zisk jako s Mladoboleslavským SK, ten měl více vstřelených branek, ale Polaban zase méně obdržených a tak vedení župy rozhodlo, že se sehraje vzájemný zápas, který určí vítěze. Celek z Mladé Boleslavi zvítězil vysoko 7:3 a získal tak titul mistra. Koncem roku se vzhledem k výkonům nymburských klubů začalo diskutovat o jejich sloučení do jednoho silného celku.⁷⁷

Dle výroční zprávy se v roce 1925 v klubu neudálo nic zvláštního, funkcionáři si stěžují na nezájem obecnstva o fotbal a též připomínají finanční nesnáze klubu.⁷⁸

Již od roku 1925 konkrétně od podzimu se začaly hrát mistrovské soutěže tzv. anglickým systémem, tedy podzimní část a jarní část.

Následujícího roku 1926 se v restauraci U Douděřů domluvila Sparta s Čechií na ustanovení nového klubu pod názvem AFK Nymburk. Díky sloučení tak vznikl klub s velmi širokou základnou.

Polaban začal jaro výhrou nad Meteorem Žižkov 12:1, pokračoval porážkami od SK Nusle a AFK Poděbrady až k vítězství nad mistrem župy Mladoboleslavským SK 4:3.

Občanské listy o střetnutí s Poděbrady informovaly poměrně kriticky a vše vystihovala věta, že doby, kdy byl Polaban dobrým učitelem, jsou už dávno pryč.⁷⁹

⁷⁷ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁷⁸ *25 let S.K. Polabana Nymburk 1909-1934 : 1909-1934 : VII. veřejné závody ve střelbě asphalt. holubů.* Nymburk : S.K. Polaban, 1934. str. 5.

⁷⁹ *Občanské listy*, roč. 39, 1926, č. 12.

První derby o body mezi Polabanem a AFK Nymburk se odehrálo 23. května 1926, a i když si příznivci AFK přinesli do ochozů rakev v zelenobílé barvě, nebylo jim to nic platné, poněvadž se oba celky rozešli remízou 2:2. Odveta, která se hrála již bez dělby bodů, vyzněla lépe pro AFK, kteří zvítězili 3:1. Nicméně v nově vzniklém celku AFK po krátké době začalo docházet ke sporům, především o majetek, a celá věc se dostala až k soudu. Roztržky se podařilo vyřešit, ale přeci jen několik hráčů kádr opustilo a zamířilo do různých celků (Sparty Praha, Unionu Žižkov, Polabanu i do Poděbrad).

Polaban se v této sezoně, tedy 1926, stal mistrem župy a AFK Nymburk byl o bod druhý. Z 37 zápasů vybojovali hráči pro Polaban 24 vítězství, 5 remíz a 8 porážek při celkovém skóre 137:54.⁸⁰

Následujícího roku 1927 se podařilo Polabanu obhájit mistra župy, o což se postarali především: Miškovský, Řehák, Jelínek, Štěrba, Carda, Pavlousek, Fidrmuc, Steiner Josef a Ladislav, Krupička Karel a Ladislav, Kopic, Kruliš, Žlábek a Šloser. V listopadu však přišla porážka od rivala AFK 1:5, ale v odvetě Polaban zvítězil 3:0. V tomto roce umírá Josef Polák, který jako hlavní strůjce stál u zrodu celého klubu v roce 1909.⁸¹

V roce 1927 měl fotbalový odbor 230 členů.⁸²

Roku 1928 se ujímá trenérského postu Rudolf Janko, který kromě působení v Polabanu hrál za první světové války ve Slavii Praha a má tak mnoho zkušeností. Sezona začala výhrami nad kolínskými kluby Viktorie a Sparty, následovala porážka od AFK Pardubice. První mistrovské zápasy sehrál Polaban s Kosmonosy a Libercem a oba soupeře porazil vysokým rozdílem. První zápas, který nezvládl, byla porážka 1:0 od AFK Nymburk.

⁸⁰ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁸¹ tamtéž

⁸² *25 let S.K.Polabana Nymburk 1909-1934 : 1909-1934 : VII. veřejné závody ve střelbě asphalt. holubů.* Nymburk: S.K. Polaban, 1934. str. 5.

Občanské listy po tomto zápase nešetřily kritikou, když se můžeme dočíst že: „Májová sprška zropila nejen vyprahlé hřiště, ale zchladila i přílišné sebevědomí některých hráčů Polabanu.“⁸³

V tomto roce Polaban titul neobhájil pouze o jediný bod. K úspěchu mohlo pomoci vítězství ve Dvoře Králové, ale jelikož po cestě vypověděl službu automobil převážející hráče a pěšky už to do limitu fotbalisté nestihli, zápas byl kontumován ve prospěch domácích 3:0. V Poháru severovýchodních Čech skončil Polaban Nymburk též na druhém místě, hned za Jičínem. Stý zápas za zeleno-bílé si připsal kapitán Pavloušek. Během sezony sehrálo první mužstvo 40 utkání, ve 30 zvítězilo, 2 krát remizovalo a 8 prohrálo při skóre 164:71. Nejlepším střelcem se stal se 48 brankami Kopic.⁸⁴

V tomto roce ústřední výbor SK Polaban navrhl, aby se dlouholetý předseda klubu MUDr. Antonín Brzorád stal čestným předsedou klubu a Rudolf Janko čestným členem klubu.⁸⁵

V roce 1929 se 14. dubna uskutečnil zájezd do Zlína. Ve stejném termínu měl Polaban sehrát mistrovské utkání se Slavojem Mladá Boleslav, a jelikož nedošlo k domluvě ohledně přeložení termínu, odjeli hráči do Zlína. V Nymburce zůstalo právě sedm držitelů registrace a ti vyjeli do Mladé Boleslavi. Nicméně jelikož se jeden z hráčů zranil a zbylý počet klesl pod povolenou mez, byl zápas ukončen. V červnu se neodehrálo derby mezi AFK a Polabanem, jelikož se nedostavil rozhodčí, hráči se tedy odebrali do kabin a divákům muselo být vráceno vstupné. V tomto roce se vítězem župy stal Mladoboleslavský SK a Polaban skončil hned za ním, na druhém místě.

⁸³ *Občanské listy*, roč. 41, 1928, č. 19.

⁸⁴ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁸⁵ *25 let S.K.Polabana Nymburk 1909-1934 : 1909-1934 : VII. veřejné závody ve střelbě asphalt. holubů.* Nymburk: S.K. Polaban, 1934. str. 5.

Na podzim hostoval Polaban v Turnově, domácí vedli již 4:1, ale Polaban srovnal skóre zápasu na 4:4. V tomto okamžiku vnikli diváci na hřiště a rozhodčí musel utkání ukončit. Po skočení podzimní části byl Polaban první se ziskem třinácti bodů. Úspěšný start do sezony byl korunován vítězstvím v Poháru severovýchodních měst a ziskem stříbrného poháru Mladoboleslavských listů. V tomto kalendářním roce sehrál Polaban 46 zápasů, ve 26 zvítězil, 10 krát se soupeři remizoval a ve stejném počtu utkání odešel poražen při skóre 138:78.

Jarní část zahájili hráči v Mladé Boleslavi na Aston Ville, kde prohráli proti silnému soupeři 1:5. O týden později sehrálo mužstvo zápas proti Slavoji Mladá Boleslav a soupeři vstřelili šest branek, o čtyři z nich se postaral František Fidrmuc. Tuto sezonu vyhrál Mladoboleslavský SK o bod před Polabanem.

Občanské listy se v této době zabývaly pravděpodobně hodně diskutovanou otázkou placení profesionálních hráčů a přicházejí s informací, že dva přední hráči Slavie Praha, a sice Plánička a Puč vydělávají fotbalem 300 korun týdně.⁸⁶

Podzim následující sezony se Polabanu vůbec nevydařil a poprvé v klubové historii měl po skončení této části více porážek (20) než vítězství (19), přesto jeho branková bilance zněla 145:131.⁸⁷

8.5 1931–1940

Ještě v průběhu zimní přestávky se na hřišti za plynárnou v rámci přípravy odehrál zápas proti Spartě Kolín a než začala samotná soutěž, posílil mužstvo z AFK Vršovice Josef Zelený. První kolo jarní části sehráli fotbalisté Polabanu na trávníku v Benátkách nad Jizerou, kde prohráli o jeden gól. Později mužstvo po zlepšeném výkonu porazilo Lomnici nad

⁸⁶ *Občanské listy*, roč. 43, 1930, č. 13.

⁸⁷ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

Popelkou a Jičín. Nečekanou porážku si odvezl z Nymburka suverén posledních sezon Mladoboleslavský SK (2:5). Na konci jarní části se Polaban se třinácti body umístil na konečném čtvrtém místě (6 vítězství, 1 remíza, 7 proher), zvítězil opět Mladoboleslavský SK.

Před začátkem nové župní sezony se hráli fotbalisté několik přátelských přípravných utkání, například proti DFC Reichenberg⁸⁸ zvítězili 5:2 nebo amatérům ze Slavie Praha, které též porazili s výsledkem 1:0. V tomto ročníku se tým utkal po třech letech o mistrovské body s rivalem AFK Nymburk, výhrou 2:1 a celkovým ziskem 11 bodů se stal vítězem podzimní části Severočeské župy. Základ hráčského kádru tvořili: Věchet, Homola, Dlouhý, Zelený, Borůvka, Glückner, Košvanec, Hampl, Málek, Buřka, Turek, Pavlousek a Krupička. Dařilo se též týmu dorostenců, kteří skončili ve své soutěži druhí s pěkným skóre 112:22. Na levém křídle často nastupoval Bohumil Hrabal.

Počátek nové sezony obstaral zápas proti Spartě Kolín, která prohrála o dva góly a po vítězství nad Spartou Žižkov 11:1 se snesla vlna kritiky na klubové funkcionáře, že do Nymburka na přípravu jezdí příliš slabé týmy. Jejich odpovědí bylo většinou, že silnější týmy by požadovaly mnoho peněz.

První mistrovské utkání bylo sehráno v Mladé Boleslavi proti místnímu SK, kam se vypravili příznivci Polabanu v několika autobusech. Nakonec se oba týmy rozešly smírně 2:2. V dubnu startovala v Nymburce prvoligová Viktoria Žižkov a vítězství 3:2 jim zajistila až branka z pokutového kopu. Další výtečné mužstvo, tentokrát druholigový Nuselský SK prohrál na hřišti Polabanu 2:3.⁸⁹

⁸⁸ Reichenberg je německý název pro severočeské město Liberec.

⁸⁹ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

V této sezoně se měnilo konečné pořadí na čele tabulky, mistrem župy se stal Jičín, Polaban skončil třetí a AFK Nymburk se ziskem pouhých dvou bodů z této soutěže sestoupil.

V roce 1932 se v Nymburce objevuje nový klub SK Železničáři, jeho mužstvo tvořili především zaměstnanci dráhy a ve svém prvním utkání prohráli s kombinovanou sestavou Polabanu Nymburk 0:4. Jejich hřiště se nacházelo v Kolonii.⁹⁰

V dnešní době se zde žádné fotbalové hřiště nenachází a není po něm žádné památky.

V srpnu se konaly klubové slavnosti, na kterých František Fidrmuc odehrál svůj 300. zápas za Polaban proti kvalitnímu soupeři z Hradce Králové (3:4).⁹¹

Úvod nového župního ročníku obstarala nečekaně vysoká výhra 4:1 na hřišti Aston Villy v Mladé Boleslavi a mistr loňské sezony Jičín si z Nymburka odvážel porážku 4:5. Bohužel však přišly nevyrovnané výkony a mužstvo skončilo na konci podzimní části na šesté pozici.

V závěru roku se představili hráči Polabanu coby hokejisté, bandy hokej již v tuto dobu nebyl populární, ale s kanadským ledním hokejem se to mělo přesně opačně. Nejprve 30. prosince 1932 porazil Polaban Mladoboleslavský SK 5:1 a o den později sehráli domácí zápas na zamrzlém labském rameni na Remanenci naproti letní sokolovně proti zkušenějším AFK Kolín, kteří utkání zvládli lépe a zvítězili 8:6. Největší pozornost budilo vybavení hráčů, kdy si například brankář vycpal břicho polštářem.⁹² Dříve se hrál hokej na Přístavě. O vytvoření hokejového hřiště v těchto místech se zasloužil už ve dvacátých letech Bedřich Zenkl. Společně s dalšími nymburskými hokejisty dostali tento prostor

⁹⁰ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁹¹ tamtéž

⁹² tamtéž

do užívání, zřídili zde osvětlení, vytvořili samostatné hřiště pro hokej, kluziště pro dospělé a kluziště pro děti.⁹³

V prvním jarním kole zvítězil Polaban nad vedoucí Aston Villou 2:0, nicméně další zápasy nepřinesly příliš pozitivních výsledků a Polaban tak skončil stejně jako na podzim na šestém místě. Vítězem se stala Sparta Poděbrady a soutěž opustili tým AFK Nymburk, který zaznamenal velký výkonnostní propad.

Podzimní část sezony zahájil Polaban se Slavojem Mladá Boleslav, nicméně za stavu 0:2 rozhodčí pro mohutný déšť ukončil zápas, který se dle jeho názoru odehrával na nezpůsobilém hřišti. Následovala prohra v Semilech, remíza s Benátkami nad Jizerou a vítězství 8:0 v Poděbradech proti místní Spartě. Na konci podzimní části se Polaban objevil na druhém místě a na vedoucí tým Mladoboleslavského SK ztrácel pět bodů.

Hodně oblíbené byly v Nymburce přátelské zápasy. Kombinovaná sestava Sparty zde uhrála remízu 1:1 a rezerva Slavie proti Polabanu zvítězila. Nepříliš kladně přijali domácí diváci prohru v derby s rivalem AFK Nymburk, při kterém odehrál svůj 300. zápas za Polaban záložník Pavlousek.

V zimě jako obvykle nazuli někteří fotbalisté brusle. V mistrovském zápase v Jičíně prohrával Polaban už 0:3, ale v závěrečné třetině otočil vývoj zápasu a nakonec vyhrál 6:3, v dalším zápase se stejným soupeřem, ale tentokrát hraným bez bodů vyhrál Polaban v Jilemnicích 8:1.

V následujícím roce 1934 se díky vzrůstajícímu zájmu o hokej ustanovil nový odbor a hokejisté vstoupili do mistrovství Severočeské župy, kde se

⁹³ 25 let S.K. Polabana Nymburk 1909-1934 : 1909-1934 : VII. veřejné závody ve střelbě asphalt. holubů. Nymburk: S.K. Polaban, 1934. str. 14-15.

v premiérovém ročníku umístili za Mladou Boleslaví a Jičínem na třetím místě.⁹⁴

Úvod sezony obstaral již tradiční přípravný zápas proti kolínským fotbalistům, jež Polaban porazil 3:0. Začátek mistrovské sezony se pro nymburské odehrál velmi dobře, když Slavoji Stará Boleslav vsítili šest branek a Semilům dokonce sedm. V zápase proti Lomnici nad Popelkou se Polaban trefil patnáctkrát. Výhra nad Mladoboleslavským SK 2:0 sice potěšila, nicméně ani toto vítězství nestačilo k tomu, aby se nymburští probojovali na první místo a nakonec skončili čtvrtí. Z vítězství se radovali hráči Mladoboleslavského SK díky lepšímu skóre, než měly Benátky nad Jizerou se stejným bodovým ziskem.

Diváky jistě potěšilo vylepšení stadionu stavbou tribuny pro sedmdesát diváků, ale pravděpodobně méně radosti měli ze zvýšení vstupného, kdy nečlen Polabanu zaplatil 4 Kčs; člen 3,50; studenti a nezaměstnaní 2,50 a děti 1 Kčs.

V květnu sehráli studenti reálného gymnázia na hřišti SK Železničáři proti Obchodní akademii Kolín a Nymburské listy o tomto střetnutí napsaly:

„V útoku se nám zamlouval Hrabal, který způsobem sobě vlastním procházel, jak chtěl. Leč jeho ostře falšované rány skonávaly v dovedných rukou brankáře hostů. V jeho sousedství sekundovali s ostýchavou ležérností Kromholz a Macháček.“⁹⁵

Prostor mezi jarní a podzimní částí sezony vyplnily přátelské zápasy, 2:5 prohrál domácí Polaban proti kombinované sestavě pražské Slavie. Utkání s německým celkem DSV Böhmische skončilo prohrou Polabanu

⁹⁴ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

⁹⁵ *Nymburské listy*: neodvislý časopis, hájící zájmy města Nymburka a okolí. Nymburk: Ladislav Fiala, roč. 1934, číslo 22.

1:9. Červencové klubové slavnosti zpestřilo utkání proti mistru Východočeské župy v poměru 4:2.

Nový ročník mistrovství Severočeské župy, též známé jako 1.A třída začal Polaban vítězstvím 4:2 nad Aston Villou Mladá Boleslav, dále mužstvo prohrálo v Semilech a šest branek inkasovali nymburští v Poděbradech, z Jičína dovezli fotbalisté výhru 4:1, kdy se ještě v začátku zápasu museli obávat o to, aby sehnali jedenáct hráčů do pole. Překvapivé prvenství v podzimní části sezony uhájily Poděbrady, Polaban na ně ztrácel 3 body. Celkem sehrál v roce 1934 na 50 zápasů, z nichž 28 vyhrál, čtyři skončily remízou a 18 krát odešel poražen při skóre 173:118.⁹⁶

V následujícím roce, tedy 1935 neobstaral obvyklý úvodní zápas Kolín, ale mužstvo ze Zelenče u Prahy, které prohrálo 0:7. Další zápas proti Rozdělovu skončil remízou.

V úvodu jarní části tým oslabil někteří hráči, Josef Zelený odešel hrát do Bohemians Praha, Jaroslav Zelený do ČAFC Praha (založený jako ČAFC Královské Vinohrady – 1899), Dlouhý na vojenskou službu a Kopic uvažoval o ukončení aktivní kariéry. První zápas o mistrovské body Polaban prohrál s Aston Villou Mladá Boleslav 0:2, ale v dalších zápasech dokázal porazit Semily 4:2 a Spartu Poděbrady 2:0.

Zajímavá situace se přihodila brankáři Polabanu, Věchet přišel otevřít dveře kabiny, za nimiž stál muž, který ho požádal, aby si stoupl na čtvrtku papíru, kterou muž přinesl. Hráče napadlo, že mu firma Baťa hodlá ušít kopačky přímo na míru, ale nakonec se ukázalo, že záhadný muž sbírá obrysy nohou sportovců a ve své sbírce má například finského vytrvalce Paavo Nurmiho, hokejistu Josefa Malečka či fotbalistu Františka Pláničku.

⁹⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

V závěru sezony Polaban převáděl dobré výkony a: „V neděli 2. června, kdy mužstvo v sestavě Věchet, Miškovský, Velechovský, Málek, Glückner, Košvanec, Farkač, Turek, Bufka, Kopic, Štoček hrálo poslední zápas s Mnichovohradištským S. K. 5:0, dozvědělo se radostnou zprávou z Poděbrad, kde S. K. Semily porazily mužstvo domácích. Tato neděle byla mezník fotbalového sportu v Nymburce.“⁹⁷ Díky tomuto vítězství se Polaban dostal do baráže o postup do Divize českého venkova. Tuto kvalifikaci hráli vítězové jednotlivých žup a Polaban se díky výsledkům 1:1 a 3:1 proti Domažlicím nakonec do divize probojoval. AFK Nymburk postoupil do 1. A třídy, takže v Nymburce bylo hodně veselo.

Před prvním zahajovacím zápasem v nové soutěži pronesli projev starosta města Fiala a předseda klubu Brzorád. Polaban v sestavě: Věchet, Miškovský, Velechovský, Borůvka, Glückner, Košvanec, Farkač, Turek, Bufka, Šandor a Štoček nedokázal zvítězit proti Petřínu Plzeň a prohrál 0:2. První divizní body získal Polaban na hřišti Pardubic, kterým vsítil tři branky a žádnou neinkasoval, což byla zásluha především výborného výkonu brankáře Věcheta. Na konci podzimní části sezony skončil Polaban na desátém místě se ziskem sedmi bodů, za ním zůstaly už pouze Domažlice a na posledním místě SK Pardubice.⁹⁸

Úvodní přípravné utkání následujícího roku 1936 obstaraly jedenáctky domácího Polabanu a Čelákovic už v polovině ledna, kdy se mužstva rozešla smírně 3:3. O první mistrovské body hráli fotbalisté Polabanu proti Petřínu Plzeň, kteří je v podzimní části porazili, v tomto střetnutí však měli navrch nymburští a zápas vyhráli. V Karlových Varech prohráli 1:2, ale v Mladé Boleslavi dokázali zvítězit. V následujících utkáních Polaban zvítězil proti vedoucímu týmu z Hradce Králové, nad AFK Pardubice, Sněhařům Domažlice a SK Rakovník. Pouze jeden bod z pěti utkání ztratil v Českých Budějovicích, kam byl pro obrovský divácký

⁹⁷ 25 let S.K.Polabana Nymburk 1909-1934 : 1909-1934 : VII. veřejné závody ve střelbě asphalt. holubů. Nymburk: S.K. Polaban, 1934. str. 6-7.

⁹⁸ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

zájem vypraven zvláštní vlak a za cenu 66 korun obdrželi příznivci Polabanu cestovné, oběd a výlet na zámek v Hluboké nad Vltavou. Na konci úvodní sezony ve vyšší soutěži obsadil Polaban páté místo se ziskem 23 bodů, z 22 zápasů devětkrát zvítězil, pětkrát remizoval a osmkrát prohrál. Titul mistra získal Hradec Králové.

V novém ročníku nastoupili hráči k prvnímu střetnutí s Českými Budějovicemi v oslabené sestavě a prohráli vysoko 0:10, ale vzhledem k tomu, že se nedostavil delegovaný rozhodčí, hrál se tento zápas jen jako přátelský. Následující zápas, již o mistrovské body, hráči zvládli lépe a zvítězili 4:0 proti Hradci Králové. Poté přišla řada porážek a Polaban na konci podzimní části zůstal na devátém místě se ziskem pouhých šesti bodů. První byly v tuto chvíli hráči Českých Budějovic.⁹⁹

V rámci klubových oslav a též šedesátých narozenin předsedy klubu MUDr. Antonína Brzoráda bylo hřiště za plynárnou přejmenováno na Stadión dr. Brzoráda.

V jarních přípravných zápasech se Polabanu dařilo, Sparta Kolín obdržela v Nymburce jedenáct branek, SK Praha 7 o tři méně.

Po podzimu vedoucí tým Českých Budějovic v Nymburce nedokázal zvítězit a domů si odvážel porážku 4:6, stejně tak proti Polabanu nedokázali zvítězit hráči Hradce Králové. Do amatérského reprezentačního mužstva dostali pozvánku tři hráči Polabanu, Věchet, Sklenička a Farkaš. Po odehrání prvních přípravných zápasů proti Sportclubu Vídeň a Viktorii Žižkov zůstal v mužstvu pouze brankář Vojtěch Věchet, který se tak přičinil o remízu proti Francii 2:2.

V dalších zápasech střídal Polaban porážky s vítězstvími a na konci sezony skončil v závěru tabulky.

⁹⁹ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

Než začala nová sezona, bylo rozhodnuto, že se divize venkov rozdělí na východní a západní, což už v minulosti Polaban požadoval, vzhledem k velkým výdajům na cestování. Díky tomuto kroku tak nymburským odpadly výjezdy za celky do Plzně, Karlových Varů nebo Českých Budějovic. Polaban byl společně s dalšími devíti mužstvy zařazen do východní skupiny, kde hned na úvod prohrál v Pardubicích 2:3 a z Hradce Králové přivezl bod za remízu. V zápase s Dvorem Králové čtyři tisíce diváků sledovaly výhru Polabanu 7:2. V osmém kole po porážce 2:3 s Mladoboleslavským SK jeden z diváků napadl po zápase rozhodčího a Polabanu tak bylo uzavřeno hřiště, udělena pokuta 300 korun československých a zastavena činnost na jedno utkání, takže zápas v Semtíně kontumačně prohrál 0:3. Podzimní část soutěže vyhrál AFK Pardubice se ziskem patnácti bodů, Polaban Nymburk jich měl o šest méně a skončil na šestém místě.

Jelikož se již dlouhou dobu hovořilo o vynikajících výkonech brankáře Věcheta, nebylo tedy s podivem, že dostal 5. října nabídku hrát za pražskou Spartu a 8.října 1937 do ní z Polabanu přestoupil.¹⁰⁰

Občanské listy o tomto napsaly: „Jeho několikeré zařazení a skutečně dobrý výkon, který podal jak v trainingových zápasech, tak i v zápasech „lvíčat“ dokázal, že je skutečně hráčem na svém místě. Po posledním mezinárodním zápase v Jugoslávii, kdy byl zařazen po bok fenoménu a hvězdě čsl. footballu, internacionálu Pláničkovi, nijak nepřekvapuje zpráva Več. Čes. Slova z 5. října, která sděluje, že A.C. Sparta Praha navázala jednání s nymburským Polabanem o Věcheta.“¹⁰¹

Na konci listopadu se po delší době utkali v přátelském zápase rivalové AFK a Polaban Nymburk, který zvítězil 3:1.

¹⁰⁰ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹⁰¹ *Občanské listy*, roč. 50, 1937, č. 1

Úvodní utkání jarní sezony v roce 1938 Polabanu příliš nevyšlo a v Pardubicích obdržel šest branek a prohrál. V domácím prostředí před třemi tisíci diváky poté porazil Hradec Králové 2:1. V dubnu přijela do Nymburka pražská Slávie, která téměř v plné síle porazila Polaban 6:1. Další zápas o mistrovské body sehráli nymburští v Chrudimi, kde prohráli 3:5, vítězstvím neskončilo poté ani střetnutí v Třebechovicích.¹⁰²

Pochvalně se zmiňují Občanské listy o utkání s SK Rapid Praha, které Polaban vyhrál na svém hřišti 4:1: „Zápas byl jedním z nejlepších zápasů v Nymburce v posledních letech hraným“¹⁰³

Ještě do posledního kola se museli hráči obávat o sestup do nižší soutěže, ale díky vítězství nad Mladou Boleslaví skončili na sedmém místě.¹⁰⁴

V prvním kole nového ročníku východočeské divize zvítězil Polaban nad Explosíí Semtín 4:3, další výhru si připsal proti Mladoboleslavskému SK, s mužstvem Červeného Kostelce remizoval 5:5 a s AFK Pardubice, tedy s týmem, který aspiroval na vítězství ve skupině, též remizoval.¹⁰⁵

K utkání s Červeným Kostelcem zvaly Občanské listy: „V neděli 1. května sehrán bude o půl 5. h. odp. na polabanském stadionu důležitý zápas Polabana s S.K. Červený Kostelec. Shodou okolností jsou obě mužstva ohrožena sestupem z divise. Dá se očekávat i tudíž velmi tuhý boj, takže zápas bude více než zajímavý.“¹⁰⁶

V úvodu roku se konala valná hromada klubu při příležitosti 30 let fungování. Již po třicáté byl zvolen do čela klubu MUDr. Antonín Brzorád, místopředsedy potom V. Pírek, Bedřich Zenkl a Jiří Och.

¹⁰² Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹⁰³ *Občanské listy*, roč. 50, 1938, č. 29

¹⁰⁴ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹⁰⁵ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹⁰⁶ *Občanské listy*, roč. 50, 1938, č. 30

Polaban měl tou dobou odbory: lovecký, fotbalový, hokejový a lyžařský¹⁰⁷

Vzhledem k tzv. Mnichovské dohodě, podepsané na konci září se celý společenský život včetně fotbalu v podstatě zastavil a závěrečné podzimní fotbalové zápasy se dohrávaly až na jaře roku 1939. Po podzimní části byl Polaban spolu s AFK Pardubice při shodném počtu bodů na prvních dvou příčkách.

Na jaře se tedy dohrály zápasy se Dvorem Králové (1:4), druhý zápas proti Hradci Králové Polaban vyhrál. První skutečně jarní zápas prohrál nymburský tým s Explosíí Semtín 3:5, následovala porážka od AFK Pardubice 2:5. V Mladé Boleslavi byly týmy Aston Villa a Polaban připraveny k utkání, ale jelikož se nedostavil rozhodčí, hrálo se bez dělby bodů. Polaban nakonec prohrál 1:5. Na konci sezony skočili hráči Polabanu na druhém místě za AFK Pardubice o pouhý jeden bod.

Během přestávky mezi uplynulou a nadcházející sezonou odehráli fotbalisté několik pohárů a přípravných střetnutí.¹⁰⁸

Konaly se též oslavy jubilejního třicetiletého výročí založení klubu. K sehrání přátelského utkání bylo pozváno mužstvo SK Náchod. Ostatní nymburské kluby, tedy AFK a SK Železničáři slíbili, že nebudou Polabanu kazit oslavy svými zápasy a tak v neděli 2. července 1939 nehráli.¹⁰⁹

Vstup do nového ročníku nebyl příliš vydařený, se Semtínem fotbalisté pouze remizovali a z Pardubic si odváželi porážku 0:5. Obrat nastal proti Hradci Králové, kterému vsítili sedm branek a Benátkám nad Jizerou ještě o branku více. V následujícím zápase však Polaban prohrál s Kutnou Horou. Poslední zápas vyhráli hráči Polabanu v Mladé Boleslavi 3:0 a na podzim získali 12 bodů, což jim stačilo ke třetímu místu za

¹⁰⁷ *Občanské listy*, roč. 50, 1939, č. 18

¹⁰⁸ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹⁰⁹ *Občanské listy*, roč. 50, 1939, č. 39

Hradec Králové a Pardubice. Z 39 zápasů jich 24 vyhráli, 5 remizovali a 10 prohráli při skóre 145:73. Dařilo se nejen prvnímu mužstvu, ale i dorostencům, kteří z 28 zápasů dvacetkrát odešli neporaženi.

V archivních materiálech Polabanu Nymburk nacházíme soupis tehdejšího vybavení klubu. V inventáři se nacházelo 11 zelenobílých košil, 80 triček, 4 svetry, 95 trenýrek, 47 ručníků, 74 párů stulpen, 50 párů chráničů, 9 párů nákolenek, 3 páry náloketníků, 59 párů kopaček, 9 míčů, 40 párů ponožek, 3 brankové sítě, 4 prapory, 6 praporků, 4 cestovní koše, jedna hustilka a několik píšťalek. O všechny tyto artikly se staral správce Josef Pokorný.¹¹⁰

Jarní divizní sezonu roku 1940 zahájil Polaban porážkou v Semtíně a ani v dalších zápasech se mu příliš nevedlo. Výbor Polabanu proto rozhodl, že se mužstvo musí obměnit a mimo jiných se do prvního mužstva dostal dorostenec Josef Pajkrt, který se hned v prvním zápase proti Benátkám nad Jizerou uvedl pěti góly z celkových osmi. Dalším z dorostenců, kteří se připojili k prvnímu mužstvu, byl Vladislav Kračmar, který se tak sešel v jednom mužstvu se svým bratrem Josefem, jež hájil branku Polabanu.

Dne 1. května startovala v Nymburce kompletní sestava pražské Sparty, tento přátelský zápas navštívilo více než pět tisíc diváků, kteří nakonec zhlédli porážku domácích 2:7.

Na konci sezony se Polaban octl na pátém místě. Dařilo se i druhému nymburskému klubu AFK, který si vybojoval postup do divize.

V přípravných utkáních na nový ročník soutěže se Polaban prezentoval dobrými výsledky, kdy porazil AKF Kolín i SK Pardubice.¹¹¹

První soutěžní kolo nabídlo derby AFK a Polabanu Nymburk, kde za účasti 3500 diváků vyšel ze souboje lépe zkušenější Polaban, který

¹¹⁰ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹¹¹ tamtéž

v dalších zápasech porazil pardubické celky AFK a Slavoj, s Hradcem Králové a Aston Villou Mladá Boleslav naopak prohrál. Na konci podzimu měl Polaban 14 bodů a obsadil třetí místo.

V listopadu se odehrála v Praze na Letné odvěta se Spartou, kterou Polaban zvládl výborně a jen těsně prohrál 4:2. Sparta tehdy nastoupila ve stejně silné sestavě jako v květnu v Nymburce.¹¹²

Občanské listy chválily dobrý výkon a uvedly, že: „Polaban donutil Spartu k vypětí všech sil“¹¹³

8.6 1941–1948

Na jaře roku 1941 se Polaban po výhrách s nymburským AFK, Aston Villou a Mladoboleslavským SK dostal do čela divizní skupiny. Další vítězství přidal se Dvorem Králové a díky výhře nad Kutnou Horou 6:1 se mohli hráči radovat ze zisku mistra východní skupiny českého venkova.

Následovala kvalifikace o první ligu. Ve Strakonících zvítězil Polaban 3:1, doma 3:2 prohrál s ASO Olomouc a v dalším zápase, který v ochozech sledovalo 6000 diváků, zvítězil proti SK Nusle 2:1. V odvetě se Strakonice dokázal Polaban po trefě Pajkrta zvítězit a v Olomouci prohrál 3:6. Následoval zápas proti SK Nusle, který se odehrál 25. července a přišlo se na něj podívat 20 000 diváků. Díky remíze 2:2 se Polaban probjoval do nejvyšší soutěže, tedy do Českomoravské ligy.¹¹⁴

Občanské listy pěly chválu na nymburské fotbalisty, což je patrné již z titulku: „Úspěch Polabanu naprosto zasloužený.“¹¹⁵

¹¹² Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹¹³ *Občanské listy*, roč. 53, 1940, č. 6

¹¹⁴ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹¹⁵ *Občanské listy*, roč. 54, 1941, č. 15

První dvě utkání v nové soutěži nedopadla pro Polaban nejlépe. V prvním utkání se střetl na venkovním hřišti s loňským mistrem pražskou Slavií, se kterou prohrál 2:7. Druhé utkání sehráli fotbalisté Polabanu v Plzni, kde prohráli 5:0. První domácí zápas sehráli proti SK Pardubice, ale ani v tomto střetnutí nedokázali protivníka porazit, 0:2. Třetí zápas na hřišti soupeře sehrál Polaban v Brně a dočkal se další porážky, tentokrát 1:6. Vítězství si poprvé připsali proti ASO Olomouc (2:0), která postoupila do ligy společně s Polabanem. Následovala porážka 1:3 s SK Plzeň, 2:6 s Bohemians Praha. Druhé vítězství si nymburští připsali proti týmu Baťa Zlín 4:3 a remízu si odvezli z Kladna (3:3). Další remízový zápas se na domácím stadionu odehrál proti Spartě Praha (1:1), která tou dobou uzavírala tabulku. Poslední bod si Polaban přivezl z Prostějova a na konci podzimní části soutěže figuroval na 11. místě, poslední byla tou dobou Sparta s pouhými třemi body.¹¹⁶

O první jarní ligové body se hrálo 15. března na zasněženém hřišti proti kladenským fotbalistům 5:4. V dalším střetnutí přišla remíza 2:2 s Viktorií Plzeň, avšak po porážce 0:5 v Pardubicích zaujal Polaban předposlední místo. Následovala porážka se Židenicemi¹¹⁷ 2:4, 0:2 v Olomouci. Poslední možnost jak se zachránit bylo naplno bodovat proti Bohemii¹¹⁸, což se bohužel nepovedlo a po výsledku 2:2 už nebyla šance odvrátit sestup. Další porážku 1:8 si Polaban odvezl ze Zlína. Přesto však na následující zápas přišlo 9000 diváků, v Nymburce hrála Slavia Praha, která zvítězila 7:1, když čtyři branky zaznamenal Josef Bican, za domácí proměnil pokutový kop Kračmar. Předposlední zápas se hrál proti Spartě Praha, která balancovala na hraně sestupu, avšak proti Polabanu uspěla 5:1 a nakonec se v lize zachránila. Polaban se loučil s nejvyšší soutěží remízou 3:3 v Prostějově. Mistrem se stala Slavia a poslední dva celky Viktorie Plzeň a Polaban Nymburk sestoupili do divize českého venkova.

¹¹⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹¹⁷ Židenice jsou městskou částí Brna.

¹¹⁸ V období protektorátu nebyl název Bohemians Němci povolen.

Při své první ligové sezoně se Polabanu podařilo třikrát zvítězit, sedmkrát remizovat a dvanáctkrát odešel poražen při celkovém skóre 36:82.

První polovinu divizní soutěže odehrál Polaban velmi dobře a žádnému mužstvu se nepodařilo nad nymburskými zvítězit.

Jarní část sezony obstaral duel s Mladoboleslavským SK, který odešel poražen vysoko 7:0. Následovala vítězství 7:3 se Spartou Kutná Hora, 5:0 s AFK Pardubice, 5:2 s Hradcem Králové, 4:1 s Respo Kutná Hora a 5:1 s Náchodem. Jedinou prohru v celé sezoně zaznamenali v Mladé Boleslavi proti NSK¹¹⁹ 1:4 a jednu remízu si připsal v Benátkách nad Jizerou (3:3). S 41 body a skóre 107:31 skončil v tabulce první, druhý Dvůr Králové na něj ztrácel 18 bodů.¹²⁰

Díky rozšíření nejvyšší soutěže na 14 týmů, postoupil Polaban společně s Viktorií Žižkov, Viktorií Plzeň a Slezskou Ostravou bez kvalifikace, po roce se tedy opět hrála v Nymburce liga.

První zápas se Polabanu vydařil a proti SK Pardubice si připsal vítězství 6:2. Následující utkání 3:0 s SK Plzeň ohlašovalo před domácím střetnutím se Spartou Praha dobrou připravenost týmu. Rekordní návštěva 15 750 diváků sledovala sestavu domácích: Věchet¹²¹, Tichý, Mukařovský, Kračmar, Vlnas, Kukul, Kvapil, Blažejovský, Šimek, Pajkrť, Čáp. Do 85. minuty vedl Polaban 2:1 a schylovalo se k senzaci, nakonec pouze remizoval 2:2, což ale znamenalo již pátý bod do tabulky. Proti Viktorii Žižkov se Polabanu tolik nedařilo a nakonec prohrál 2:5, následovala porážka 1:2 v domácím prostředí s ASO Olomouc. V Ostravě Polaban vedl 1:0, ale po třech brankách domácích po třetí za sebou prohrál. Sérii porážek utnulo mužstvo proti Nuslím, které porazilo 4:0.

¹¹⁹ Název Aston Villa byl zakázán.

¹²⁰ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹²¹ Ze Sparty Praha přestoupil zpět do Polabanu Nymburk.

Do utkání proti Viktorii Plzeň nastoupilo oslabené mužstvo, které nakonec neodčinilo minulou porážku a prohrálo 3:5. V utkání na Slavii, která tou dobou aspirovala na titul, povolili obránci v prvním poločase domácím útočníkům pouze jedinou branku, nicméně ve druhé části hry vidělo 11 000 diváků v rozpětí 13 minut šest branek, takže původně slibný výsledek se zcela rozplynul v debakl 9:0. V dalším zápase pak překvapivě porazil Bohemii 3:2. Ve Zlíně se týmu příliš nedařilo a prohrál vysoko 1:7. Zápas se Židenicemi po brankách z pokutových kopů zůstal bez vítěze a skončil 1:1. Závěrečný podzimní zápas proti Kladnu fotbalisté nezvládli a prohráli 2:5. Po podzimní části byla v čele tabulky Sparta Praha se ziskem 25 bodů, přičemž jediný bod v celé soutěži ztratila proti Polabanu. Nymburský tým se umístil na deváté příčce s deseti body. Poslední byly tou dobou SK Pardubice se šesti body. Divácký průměr na domácích zápasech činil 5928 platících návštěvníků (celkem 41 500) na venkovních zápasech bylo číslo ještě vyšší, průměr 9266 a celkem 55 600 diváků.¹²²

V přípravě na jarní část sezony porazil Polaban 5:2 celek z Jičína, v Kolíně prohrál 1:3, porazil Mladoboleslavský SK 8:0 a nymburský AFK dokonce 12:0, kdy kromě brankáře a ještě dalšího hráče v poli vstřelili branku všichni hráči mužstva.

Úvodní jarní mistrovská střetnutí nepřinesla příliš radosti do domácích řad, po porážce v Pardubicích 2:5 přišla ztráta i výsledkově hůře postaveným celkem SK Plzeň 1:3 na domácím hřišti. Následující zápas proti výborně hrající Spartě Praha Polabanu též nevyšel a prohrál 1:3. 18 000 diváků očekávalo lepší výsledek, neboť Sparta tou dobou porážela snadno všechny soupeře. S Viktorií Žižkov byl poločasový výsledek 0:0, ale na konci zápasu se radovali hráči Polabanu díky brankám Velíška, Kračmara a jedné vlastní branky, konečné skóre 3:1 přiřklo dva body do tabulky hráčům z Nymburka. S Olomoucí na jejich

¹²² Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

hřišti však nedokázali zopakovat výkon z předchozího zápasu a prohráli 1:3. Slezská Ostrava v Nymburce na hřišti za plynárnou nedokázala vstřelit ani jednu branku a prohrála 3:0. Jednou z branek se prezentoval výtečný střelec Polabanu Pajkrt, který skóroval přímo z rohového kopu. Sedmé jarní kolo nabídlo duel s Nuslemi, kde nymburští dokázali uhrát remízu a připsat si tak jeden bod. V Plzni padla pouze jedna branka do hostující sítě (0:1). Následující zápas byl opět divácky velmi atraktivní, kdy do Nymburka přijela Slavie Praha. Po prvním poločase vedl Polaban 1:0, z čehož mělo kromě samotných hráčů radost i 12 000 diváků. Nakonec Slavia po zlepšeném výkonu a brankách Bicana zvítězila 5:2. Proti Bohemii Praha se prosadil z pokutového kopu nymburský Kvapil, a jelikož nikdo další už do konce zápasu branku nevsítil, zvítězil Nymburk v Praze 1:0. Se Zlínem zachránil pro Polaban remízu v 85. minutě Kračmar. Následovala porážka se Židenicemi 0:4. V závěrečném kole hrály o udržení v soutěži Bohemia Praha, ASO Olomouc a Polaban Nymburk. Všechna tři mužstva své poslední zápasy zvládla, Polaban porazil Kladno dokonce 8:0 a díky lepšímu skóre se v nejvyšší soutěži udržel. Tento ligový ročník vyhrála Sparta Praha před druhou Slavíí a třetím Zlínem, Polaban skončil na 11. místě. Sestoupily celky Olomouce, SK Plzně a Nuslí.

Během prázdnin sehráli fotbalisté několik přípravných utkání a turnajů. Zvítězili v Jihlavě 9:2, v Golčově Jeníkově 14:5 a turnaji Středolabských her obsadili první místo. Mistrovské soutěže se tou dobou nehrály, jen občas docházelo k přátelským zápasům, které byly ale hojně navštěvované. V květnu sehrál Polaban tři zápasy v Praze proti klubům, které tou dobou měly hrát nejvyšší soutěž. Nejprve se postavil proti Čechii Karlín, kterou porazil 3:0. V dalším střetnutí se před 25 000 diváky na Letné utkal se Spartou Praha v nejsilnější sestavě. Sparta vedla 2:1, ale poté v rozmezí pěti minut obdržela tři branky a nakonec prohrála 4:5. Tento zápas, byť jen přátelský, se mohl zapsat do historie

klubu jako jeden z nejúspěšnějších. Třetí zápas sehráli fotbalisté Polabanu proti Slavii, které zvítězila 6:0.

První poválečný ročník celostátní ligy byl rozdělen do dvou skupin o deseti účastnících v každé, sedm míst bylo přiděleno týmům z Čech a Slezska a tři místa obsadily celky ze Slovenska. Polaban byl naložován do skupiny A. Hned v prvním kole se tým utkal se Spartou Praha, se kterou udržel vyrovnaný stav 2:2 až do 65. minuty, ale nakonec se hráči z Prahy radovali z výhry 4:2. V dalším utkání s pražským soupeřem, konkrétně Bohemians, inkasoval devětkrát a sám vstřelil pouze dvě branky. První bod si připsal na konto proti ŠK Bratislava (3:3) a stejným skóre skončil zápas s Čechií Karlín. V obou těchto střetnutích Polaban vedl. Ve dvou následujících utkáních nejprve na domácím stadionu porazil Ostravu 8:3, když po prvním poločase prohrával 2:3, ale ve druhé části se vzepjal a soupeři vstřelil šest branek. Ve druhém zápase ve Zlíně padlo dvanáct branek, devět z toho do sítě polabanského brankáře a jen tři do branky Zlína. Se Žilinou prohráli 3:4, ale v Baťovanech¹²³ napravili poslední porážky a zvítězili 3:0. V posledním zápase podzimní části prohráli doma s Rakovníkem 3:5.¹²⁴

Ve skupině A byla po podzimu první Sparta Praha, Polaban obsadil osmé místo se šesti body, za ním byly už pouze Baťovany a Čechie Karlín. První místo ve skupině B si vybojovala Slavia Praha.

Do jarních střetnutí vstupoval Polaban s jasným cílem udržet se v nejvyšší soutěži. Prvním týmem, který do Nymburka zavítal, byla Sparta Praha. Domácí hráči vedli už 2:0, ale Sparta poté vstřelila tři branky a zápas nakonec vyhrála. Následující zápas proti Bohemians Praha Polaban zvládl a zvítězil 3:2. Na zápas do Bratislavy byl vypraven pro fanoušky zvláštní vagon. Ani sto příznivců Polabanu však neodvrátilo prohru jejich týmu 3:4. V dalším kole přivítali fotbalisté Polabanu na

¹²³ Od roku 1949 se město přejmenovalo na Partizánske.

¹²⁴ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

svém hřišti Čechii Karlín, oba týmy se pohybovaly na sestupových příčkách, a i proto bylo důležité, že nymburský tým zvítězil 2:1. Následující tři zápasy však Polaban nezvládl, v Ostravě prohrál 2:3 s Baťou Zlín 3:5, a jelikož v Žilině šestkrát inkasoval a vstřelil pouze jedinou branku, nebyla již možnost, jak se v následujících zápasech zachránit a uhájit tak ligovou příslušnost i do další sezony. Poslední dvě střetnutí se hrála doma s týmem Baťovany (9:0) a s Rakovníkem (4:5). Skupinu A celostátní ligy tak vyhrála Sparta Praha, sestoupila mužstva Rakovníku, Čechie Karlín, Polabanu Nymburk a Baťovan. Ve skupině B zvítězila Slavia Praha a sestoupili Povážská Bystrica, Trnava, Prostějov a Pardubice. Ve dvoukolovém finále zvítězila Sparta 4:2 a 5:0 nad Slavií a získala titul mistra ligy. Nejlepším střelcem ligy se stal Josef Bican s 31 brankami, nejlepším nymburským střelcem byl Josef Pajkrt, který se umístil na pátém místě v tabulce střelců nejvyšší soutěže.¹²⁵

Na podzim hrozilo týmu, že šest hráčů odejde do jiných klubů, nakonec odešel „pouze“ Josef Pajkrt za 300 000 korun do Slavie Praha a po něm brankář Matys do Košic.

Na úvod nové sezony v divizi na podzim roku 1946 sehrál Polaban první střetnutí s AFK Pardubice, které porazil 7:2, 6:2 si poté poradil s Úpicí, v domácím prostředí remizoval s Kutnou Horou. V závěrečném kole pak porazili Chotěboř 3:0. Po skončení podzimní části vedl Polaban tabulku se sedmnácti body před Kutnou Horou a Mladou Boleslaví.

Úvod jarní části sezony obstaral duel v Kostelci nad Orlicí, z vítězství 3:1 se po závěrečném hvizdu mohl radovat Polaban. S Náchodem se Polaban podělil o bod při remíze 2:2, Hradec Králové zvítězil 3:2 a Sparta Poděbrady si odvezla porážku 1:3. Následoval zápas s dosavadním lídrem tabulky, Aston Villou Mladá Boleslav, která v Nymburce 1:0 prohrála a přepustila mu tak místo na čele. Na konci podzimní části byl

¹²⁵ SK Slavia Praha. [online]. 20.5.2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: www.slavia.cz.

Polaban na prvním místě tabulky a následovala baráž o první ligu proti Českým Budějovicím, které první zápas vyhrály 4:1 a ve druhém střetnutí prohrály 0:2. Při součtu zápasů (4:3) postoupily České Budějovice na úkor Polabanu do Československé fotbalové ligy.¹²⁶

¹²⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

8.7 Nejvýznamnější hráči Polabanu Nymburk

Cílem této práce není podat absolutní množství informací o klubu, tudíž v této kapitole zmíníme dva nejvýznamnější hráče, kteří dle našeho názoru v klubu do roku 1948 působili. Jsou to Vladislav Kračmar a Josef Pajkrť. Oba přišli do prvního mužstva Polabanu ve stejnou dobu a oba velmi mladí, načež jejich výkony velice brzy zastínily všechny starší spoluhráče.

8.7.1 Vladislav Kračmar

Až do roku 2013 byl Vladislav Kračmar posledním žijícím hráčem, který hrál v Nymburce nejvyšší ligovou soutěž.

Jeho fotbalová kariéra začala ve Všechlapech a Krchlebích¹²⁷, odkud přešel do AFK Nymburk a posléze do Polabanu Nymburk, za který hrál od žáků přes dorost až do prvního seniorského mužstva. Sem přichází jako patnáctiletý společně se stejně starým spoluhráčem z dorostu Josefem Pajkrťem. V rozhovoru pro Týdeník Nymbursko uvádí¹²⁸:

„Bylo mi 15 let a zpočátku jsem se cítil trochu vyjevený ... Nikdo nám nedával najevo naše mládí. Hned na prvním tréninku si vzal slovo jeden z nejzkušenějších, Ruda Turek: „Podívejte, kluci, jsme jeden mančaft, táhneme všichni za jeden provaz a neděláme mezi sebou nějaké rozdíly, všichni si tady tykáme.“ My jsme toho také nikdy nezneužili a z rad těch starších jsme si brávali patřičné ponaučení.“

V sezoně 1940–1941 se podílel na úspěšném postupu Polabanu do nejvyšší soutěže.¹²⁹

¹²⁷ Obě obce leží několik kilometrů od Nymburka.

¹²⁸ *Týdeník Nymbursko*. Nymburk, 2002.

¹²⁹ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

Na otázku, zda se nějak změnila příprava týmu po vstupu do ligy V. Kračmar odpovídá: „Řekl bych, že k žádnému výraznému obratu nedošlo. Nadále se trénovalo dvakrát do týdne, v úterý a ve čtvrtek. Většina z nás bydlela v Nymburce. Každý měl své zaměstnání, a tak jsme se scházeli až navečer. Přicházeli nás okukovat fandové, někdy jich bylo i kolem tří set, mnohem víc, než kolik jich dnes chodí na mistrovské zápasy áčka... Taktická příprava na jednotlivé soupeře prakticky neexistovala ... Trenéři se teorií tréninku moc nezabývali ... Při našem druhém vstupu do ligy byly již tréninky mnohem propracovanější.“¹³⁰

V prvním ligovém zápase narazil Polaban na Slavii, ve které tou dobou hrál Kračmarův vzor Josef Bican: „Bican do přestávky dosáhl hattricku a ve druhé půli dal vyniknout Kopeckému. Panečku, to byla dvojice k pohledání ... Dlouho pro mě byla vzorem fotbalového kumštu.“¹³¹

V týdeníku se dozvídáme, že finanční odměny za zápasy se pohybovaly, ve srovnání s dnešní dobou, na velmi nízké úrovni (200 korun za zápas). Za udržení v lize v roce 1942 měli fotbalisté slíbenou odměnu 100 000 korun, ale vzhledem k tomu, že nakonec soutěž opustili, peníze hráčům vyplaceny nebyly.

Vladislav Kračmar vzpomíná, že na zápasy se obvykle na delší vzdálenosti přepravovali vlakem, k bližším soupeřům autobusem a na některá přátelská utkání dokonce na kole: „Měli jsme jen jedno a tak se stávalo, že jsme se s bratrem¹³² domluvili a v jízdě jsme se po kratších úsecích střídali. Chvíli jel jeden, ten druhý za ním klusal, pak jsme si role vyměnili a domů se někdy dostávali dost pozdě večer.“¹³³

Kračmar se zmiňuje, že tou dobou se hrávalo především na škárových hřištích, trávnik měli jen na Spartě, Slavii a v Olomouci. Na závěr se

¹³⁰ *Týdeník Nymbursko*. Nymburk, 2002.

¹³¹ tamtéž

¹³² Bratr Vladislava Kračmara, Josef byl brankářem Polabanu.

¹³³ *Týdeník Nymbursko*. Nymburk, 2002.

můžeme dozvědět, že v zimních měsících hrál za Polaban hokej. Dokonce si zahrál v Praze na Štvanici proti LTC Praha¹³⁴ v sestavě s Vladimírem Zábrodským nebo Stanislavem Konopáskem.¹³⁵

8.7.2 Josef Pajkrť

Josef Pajkrť se narodil 30. 5. 1923 v Nymburce, v blízkosti železniční kolonie, tudíž měl k fotbalu blízko vzhledem k existenci klubu S.K. Železničáři, o kterém jsme se již zmiňovali. Další pojítka přidal Josefův otec, který byl trenérem mládeže na Polabanu Nymburk. Josef začal s fotbalem v devíti letech a ve třinácti přešel do dorostu. Za první mužstvo nastoupil už v šestnácti letech, tedy v sezoně 1939, kdy se Polaban připravoval na vstup mezi elitní československé kluby. V dalších sezonách již nastupoval ve všech zápasech a nikdo z fanoušků Polabanu by si bez něj nedokázal hru nymburských vůbec představit.¹³⁶

Ve třech ligových sezonách Polabanu vstřelil 39 branek a zejména v sezoně 1945 – 1946 se umístil na páté příčce ligových střelců. Po pádu Polabanu z nejvyšší soutěže se o jeho služby přihlásila Slavie Praha, kam tehdy přestupoval za 300 000 Kčs.¹³⁷

V sezoně 1946 – 1947 vyhrála Slavia ligový titul a Pajkrť k němu přispěl 10 brankami. V tomto období se probojoval i do reprezentačního mužstva. V závěru kariéry působil opět na Polabanu, lépe řečeno v Lokomotivě Nymburk, jak se Polaban po změně režimu přejmenoval. Aktivní hráčskou kariéru ukončil v roce 1962 v Sokole Sadská.¹³⁸¹³⁹

Za nymburský tým odehrál Josef Pajkrť více než 1200 zápasů, ve kterých nastřílel přes 1000 branek. Po ukončení aktivní kariéry se věnoval trénování například v FC Slovácké Slavii Uherské Hradiště, FK AS

¹³⁴ Lawn Tennis Club Praha patřil tehdy k nejlepším hokejovým mužstvům v zemi.

¹³⁵ *Týdeník Nymbursko*. Nymburk, 2002.

¹³⁶ Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.

¹³⁷ Sedlatý, B.; Sport v Nymburce: historie nymburské tělovýchovy a sportu: od začátku až po TJ Lokomotiva Nymburk., Nymburk: TJ Lokomotiva, 1975.

¹³⁸ FOJTÍK, Pavel. Josef Pajkrť – legendární nymburský fotbalista. [online]. [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://archive.today/wXrZy>.

¹³⁹ Sadská je město ležící 9 km od Nymburka.

Pardubice nebo FK Mladé Boleslavi. Vnukem Josefa Pajkrta je fotbalista Radek Bejbl, vicemistr Evropy z roku 1996.

Josef Pajkrť zemřel 9.2.1988.¹⁴⁰

Na Josefa Pajkrta vzpomíná i milovník fotbalu Bohumil Hrabal během rozhovoru sepsaným Lászlóem Szigetím a vydaným pod názvem *Kličky na kapesníku*.

„Kdysi jsem nevynechal jediný zápas Polabanu. Chodívali jsme tam s mým nejlepším přítelem, básníkem Karlem Maryskou. Oba jsme byli jeho fandové, chodili jsme na Polaban, když kopal divizi a když dokonce dvakrát postoupil do ligy. Za časů Pepíčka Pajkrta, o kterém jsem měl napsat knihu. To byla spojka, která uměla kličku na kapesníku zrovna tak, jako Hidegkuti¹⁴¹ nebo Kopecký. A Polaban bylo mužstvo, které na Stadión doktora Brzoráda přilákalo někdy i deset tisíc lidí. To bylo mužstvo, které mě ještě dneska často budí nad ránem a mně se zdá, že všechno vidím tak, jako tenkrát. I to, jak jsme šli na ligový zápas o tři hodiny dřív, dokonce pan Marysko si nesl stoličku, aby lépe viděl, protože tenkrát na Polabanu ochozy praskaly ve švech.

Můj vztah ke sportu byl vždy sakrální. Znal jsem jenom dvě mužstva: Polaban Nymburk a Slávii Praha. Dres Polabanu byl stejný jako dres Slávie, rozdíl představovala pouze zelená barva. Nikdy se mi nepodařilo, abych hrál fotbal tak, jako Pepíček Pajkrťů za Polaban Nymburk. A já jsem fotbal hrával k zbláznění rád. Mou nevýhodou však byly trochu křehčí kosti. Nepodařilo se mi z dorostu přejít do prvního mužstva a tohle mě ze všech mých nepodařeností nejmíc mrzí.“¹⁴²

¹⁴⁰ FOJTÍK, Pavel. Josef Pajkrť – legendární nymburský fotbalista. [online]. [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://archive.today/wXrZy>.

¹⁴¹ Nándor Hidegkuti byl výtečný maďarský fotbalista, jeden z nejlepších fotbalistů dvacátého století. Zdroj: Nándor Hidegkuti. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-06-15]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1ndor_Hidegkuti.

¹⁴² HRABAL, B., *Kličky na kapesníku*. Praha: Pražská imaginace, 1996. 389 s.

9 Diskuse

Za klady této práce můžeme považovat především poměrně podrobný popis úspěchů a neúspěchů prvního mužstva Polabanu Nymburk v rozmezí let 1900–1948, samozřejmě s přihlédnutím k nevelkému množství dostupných zdrojů. K této oblasti náleží negativum, které shledáváme v absenci historie mládežnických mužstev. Dále by bylo vhodné zařadit i více informací ze zákulisí klubu. Máme zde na mysli například organizování společenských akcí, turistických zájezdů a podobně. Při našem bádání jsme se k těmto informacím dostali pouze v malé míře, přesto jsme se je snažili do textu zařadit. Za pozitivní lze z našeho pohledu považovat fakt, že vytvořený celek, jehož obsah nebyl dosud v odborné literatuře publikován, může napomoci dalším zájemcům o tuto problematiku v orientaci a nabídnout jim zdroj informací, ze kterého mohou čerpat a který mohou též rozvíjet v libovolném směru.

Za pravděpodobně největší negativum by se dala považovat poměrně malá pestrost primárních pramenů. V tomto směru můžeme dodat, že výchozí zdroj, tedy archivní materiály klubu, posloužily mimo nás i dalším badatelům a tito z nich tedy taktéž vycházeli. Proto jsme je v této práci použili spíše sporadicky a zaměřili jsme se na nejpůvodnější zdroj.

Co se týče spolehlivosti pramenů, v této oblasti spoléháme na věrohodnost kronik Polabanu Nymburk, též uvedené jako archivní materiály klubu, a využíváme dobového tisku, jakožto informační podpory. Komparací těchto dvou zdrojů s odbornou literaturou docházíme k závěru, že uvedené informace se až na drobné odchylky shodují. Rozdíly jsme v těle práce průběžně uvedli. Největší zásluhu na zpracování kronik měl Josef Holan, který byl v minulosti předsedou klubu a s nímž jsme, mimo jiných, konzultovali námi nalezené informace.

Již z podstaty historické práce vyplývá její náročnost, v tomto případě především časová a s tím jistě obtíže při jejím vypracování. Tato poznámka se váže zejména k častým návštěvám Státního okresního archivu v Lysé nad Labem. Vzhledem k dataci této práce nebylo vždy snadné dopátrat se informací, které byly potřebné. Například místní dobový tisk byl v některých letech poměrně dobře archivován, ale mnohdy byla jeho absence na škodu vzhledem k výše zmíněné informační variabilitě.

Všímáme si, že tisk tehdejší doby (Občanské listy, Nymburské listy) často moralizuje a například kritika hráčů za přetažený večírek před zápasem poukazuje na mravní rozměr médií, který se v dnešní době poněkud vytrácí.

Ve sledovaném období jsme označili jako nejúspěšnější sezony 1941/1942, 1943/1944 a 1945/1946. Domníváme se, že za těmito úspěchy stojí dobře odvedená koncepční práce celého klubu. Podařilo se stabilizovat hráčský kolektiv a vhodně ho doplnit fotbalisty z okresu, například Čápem z Ostré, ale i hráči z pražských klubů. V předchozích sezonách bylo toto klubu velmi vyčítáno a stěžovali si na to i samotní hráči. Bohužel po tomto historicky nejúspěšnějším období se již klubu nepodařilo navázat na tyto úspěchy a stejně tak jako během období od roku 1900 do roku 1941 šla výkonnost prvního mužstva vzhůru. Za těmito úspěchy stojí, mimo jiných, i přestup Josefa Pajkrta a Vladimíra Kračmara z dorosteneckého mužstva do mužstva dospělých. Tito dva i přes svoje mládí dodali týmu potřebnou kvalitu. Pajkrt se během této doby stal jedním z nejlepších střelců, a v sezoně 1945/1946 se dokonce umístil na pátém místě.

Z množství fotografií poskytnutých klubem jsme zařadili reprezentativní vzorek, který graficky dokumentuje všechny popisované kluby

v Nymburce a na Loučeni. Zde jsme bohužel narazili na problém, že mnohdy nebyly fotografie nikterak popsány a tudíž nemůžeme vždy přesně určit, o jaký rok se jedná. Též musíme poznamenat, že ne vždy byla kvalita fotografií na dobré úrovni, aby se dalo poznat, o který klub se jedná. Na těch, které jsme vložili do příloh, jsme si však jistí.

10 Závěry

V úvodní části této práce se věnujeme vzniku moderního sportu na Britském území, definujeme sport gentlemanský a sport patronátní, zmiňujeme se též o sportování na univerzitách. Zjišťujeme, že v tomto prostředí dochází k prvnímu prolínání amatérského a profesionálního sportu.

Na vznik sportu navazujeme stručnou historií počátků fotbalu na Britských ostrovech, kde si všímáme nejdůležitějších mezníků, například zakládání prvních klubů, mezinárodní fotbalové asociace a ustavování pravidel. Zde zjišťujeme, že pravidla byla poměrně rigidní a jen pozvolna se měnila. Toto dokládáme na mnohých příkladech.

Kromě britského souostroví prezentujeme směr šíření fotbalu po evropské pevnině i mimo ni. Nejdůležitější úlohu zde sehráli Britové, díky kterým se fotbal dostává téměř do celého světa. Na závěr této části práce se dostáváme až na české území, zde si všímáme jednak vývoje fotbalu v Praze, kde byl jeho rozmach největší, ale i v mimopražské oblasti, která volně navazuje na rozkvět klubu v Nymburce. Z pražských celků referujeme především o Spartě a Slavii Praha, které se stejně jako v počátku jejich vzniku i v současnosti profilují jako nejvýznamnější kluby v Čechách.

Samostatnou kapitolu jsme věnovali loučeňskému fotbalu, jakožto nejstaršímu klubu u nás, nejen z tohoto důvodu, ale především kvůli jeho geografické blízkosti k Nymburku. Zde jsme očekávali, že vývoj loučeňského klubu nepřímo zapříčiní vznik fotbalového klubu v Nymburce, což se nám potvrdilo a toto tvrzení uvádíme v kapitole Počátky nymburského fotbalu do roku 1909.

Vzhledem k tomu, že stěžejní částí práce byla historie sportovního klubu v Nymburce, Polabanu Nymburk, konkrétně jeho fotbalovému odboru, věnovali jsme se úvodním kapitolám pouze na několika stranách a dávali jsme větší prostor hlavnímu tématu.

Hlavním cílem této práce bylo zmapování historie sportovního klubu SK Polaban Nymburk od počátku 20. století do roku 1948. V tomto období jsme přehledně dokumentovali vývoj klubu, použili jsme k tomu členění po desetiletích, v nichž jsme se snažili vyjádřit se ke každému roku, pokud k tomuto existovaly dostupné zdroje a informační materiály.

Nejlepších výsledků dosáhl Polaban Nymburk v ročníku 1941/1942, kdy poprvé postoupil do nejvyšší soutěže, tedy Českomoravské ligy, ve stejném roce z ní však sestoupil. Tehdy jsme zaznamenali nejvyšší diváckou návštěvu na jednom zápase, kdy prameny uvádějí 20 tisíc diváků. V ročníku 1943/1944 si opět vybojoval účast v Českomoravské lize a na konci soutěže se umístil na 11. místě. Poslední ligovou sezonu odehrál Polaban Nymburk v prvním poválečném ročníku 1945/1946, kdy stejně jako v letech 1941/1942 skončil na sestupovém místě. Toto období se již žádnému týmu nepodařilo překonat ani napodobit a můžeme ho tedy označit jako nejúspěšnější v klubové historii.

Samostatnou kapitolu jsme věnovali dvěma nejvýznamnějším hráčům Polabanu Nymburk i první polovině 19. století, tedy Josefu Pajkrtovi a Vladimíru Kračmarovi. Zmínili jsme se též i o dalších klubech, které v Nymburce působili.

V rámci sledovaného období jsme zaznamenali postupnou gradaci výkonnosti především prvního mužstva fotbalového odboru SK Polaban Nymburk, která vyvrcholila v závěru tohoto období, tedy ve 40. letech. Zejména proto jsme se rozhodli ukončit sledování právě v tomto bodě.

Na závěr připojujeme výzvu případným dalším badatelům, aby na naši práci navázali a rozpracovali tak i následující vývoj od roku 1948 do současnosti.

11 Použitá literatura

11.1 Odborná literatura

1. Archiv SK Polaban Nymburk, Josef Holan, Nymburk.
2. Autor neuveden, *25 let S.K.Polabana Nymburk 1909-1934: 1909-1934 : VII. veřejné závody ve střelbě asphalt. holubů*. Nymburk : S.K. Polaban, 1934. 49 s.
3. Autor neuveden, *Kopaná.*, Praha: Svojtka a Vašut, 1997. 256 s.
4. Autor neuveden, *S.K.Polaban fotbalový odbor v Nymburce*. Nymburk : S.K. Polaban, 1939. 30 s.
5. BOHMAN, H., *Z divise do ligy*, SK Polaban Nymburk, Nymburk, 1941.
6. HRABAL, B., *Kličky na kapesníku*. Praha: Pražská imaginace, 1996. 389 s.
7. HROCH, M. *Úvod do studia dějepisu IV. Metody historikovy práce*, Praha, SPN 1983.
8. JENŠÍK, M., MACKŮ, J., *Kronika českého fotbalu od roku 1945. 2. díl*. Miloslav Jenšík, Jiří Macků. 1. vyd. Praha: Olympia, 1998. 597 s.
9. JEŘÁBEK, L., *Československý fotbal v číslech a faktech: K 90 letům československého fotbalu*. Luboš Jeřábek. 1. vyd. Praha: Olympia, 1991. 379 s.
10. JEŘÁBEK, L., *Český a československý fotbal: lexikon osobností a klubů*. Luboš Jeřábek; 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 264 s.
11. KNYTL, P., *Zámecké kopací mužstvo loučeňské : 120 let fotbalu na Loučeni: 1893-2013*. FK Loučeň, 2013. 94 s.
12. MAREČEK, Z.; *100 let loučeňské kopané: historie sportu, obce a tělovýchovy*, TJ Sokol Loučeň, 1993, 100 s.

13. MAREČEK, Z.; *TJ Sokol Loučeň - oddíl kopané - 95 let trvání 1893-1988*, Sokol Loučeň, 1988. 15 s.
14. PONDĚLÍČEK, J.; PEJCHAR, J. *Století fotbalu: Z dějin čs. kopané*. Praha: Olympia, 1986. 412 s.
15. RŮŽIČKA, A., *AC Sparta Praha*, Brno: Computer Press, 2003. 92 s.
16. SEDLATÝ, B.; *Sport v Nymburce: historie nymburské tělovýchovy a sportu: od začátku až po TJ Lokomotiva Nymburk.*, Nymburk: TJ Lokomotiva, 1975. 176 s.
17. SLEPIČKOVÁ, I., SLEPIČKA, P.; *Kde hledat počátky moderního sportu*. Geografické rozhledy. 2012, 4, str. 11-12.
18. ŠÁLEK, Z.; *Slavné nohy: Českoslovenští fotbaloví reprezentanti*. Praha: Práce, 1980. 262 s.
19. VOREL, M., *Encyklopedie tělesné kultury. 2. díl, P - Ž.*, Praha: Olympia, 1988. 382 s.

11.2 Odborné články v časopisech a internetové zdroje

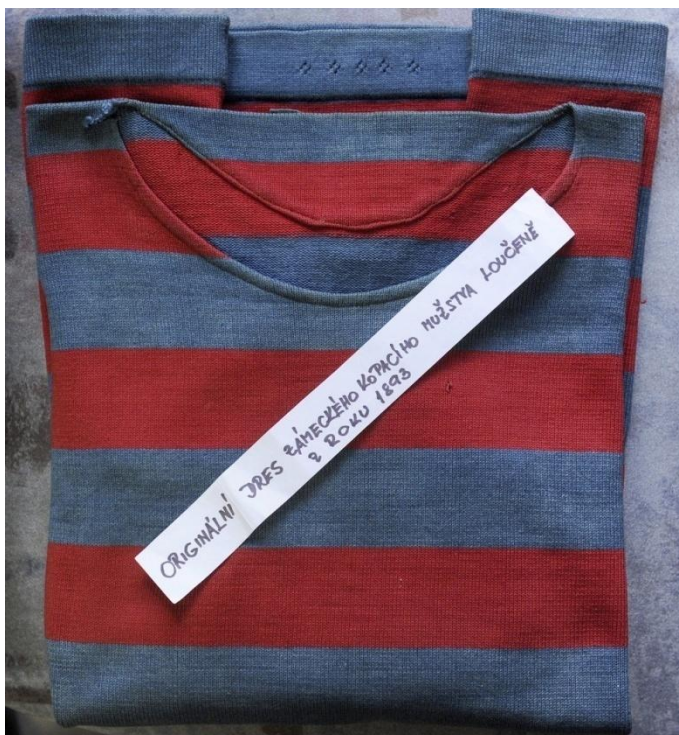
1. *Amaterismus a profesionalismus*. [online]. s. 4 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.olympic.cz/www/docs/osmus/amaterismus__a__profesionalismus.pdf.
2. *Association football*. Wikipedia. [online]. 20.5.2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Association_football.
3. *Bandy*. Wikipedia. [online]. 20.5.2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/Bandy>.
4. FOJTÍK, Pavel. Josef Pajkrt – legendární nymburský fotbalista. [online]. [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://archive.today/wXrZy>.

5. *Football at the Summer Olympics*. Wikipedia: the free encyclopedia. [online]. 2001- [cit. 2014-05-07]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Football_at_the_Summer_Olympics
6. *Legendy Sparty a reprezentace – Karel Pešek – Káďa*. AC Sparta Praha. [online]. 2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: <http://www.sparta.cz/novinky/zpravodajstvi/a-tym/legendy-sparty-a-reprezentace-karel-pesek-kada-9114.html>.
7. *Nándor Hidegkuti*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-06-15]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1ndor_Hidegkuti.
8. *Nymburské listy: neodvislý časopis, hájící zájmy města Nymburka a okolí*. Nymburk: Ladislav Fiala, roč. 1934, číslo 22.
9. *Občanské listy*. Nymburk: Jan Minář, 1913 – 1940.
10. *SK Slavia Praha*. [online]. 20.5.2014 [cit. 2014-05-20]. Dostupné z: www.slavia.cz.
11. *Týdeník Nymbursko*, Nymburk, 2002.

12 Přílohy

Zámecké kopací mužstvo Loučeňské (počátek 20. století)

historický dres Loučeň z roku 1893

mužstvo Zálabské jedenáctky (datace neznámá)

fotografie ze zápasu mezi Polabanem a Pogoň Lvov (16.4.1922)

Čechie Nymburk po vítězství nad Polabanem 2:1 (1919)

AFK Nymburk (datace neznámá)

SK Železničáři (datace neznámá)

Vladislav Kračmar

Polaban Nymburk (datace neznámá)

Polaban Nymburk (datace neznámá)